

Ondersteuningsplan 2021-2023

Versie januari 2021

LEERLINGENONDERSTEUNING RUDOLF STEINERSCHOOL Krimpen aan den IJssel

Inhoud

1. Visie/ missie en Inleiding
2. De vrijeschool in het huidige onderwijsveld
3. Samenwerken rond leerlingenondersteuning
4. De taken van de interne begeleider en van de remedial teacher en taalcoördinator
5. De ondersteuningsstructuur: afspraken en procedures voor de leerlingenondersteuning
6. Ondersteuningsprocessen in beeld en in niveaus
7. Evaluatie van de ondersteuningsstructuur
8. Bijlagen:
 - schooldocumenten TL, SP, RW, BL
 - integrale jaarplanner - dit is een link
 - didactisch groepsoverzicht
 - dyslexieprotocol
 - protocol dyscalculie
 - pestprotocol
 - protocol hoogbegaafdheid
 - protocol verdieping
 - eerste aanzet verdiepingsgroep 2020-2021
 - groeidocument toets afspraken
 - schoolondersteuningsteam
 - schoolondersteuningsprofiel

1a. Missie en visie

Missie

De antroposofie vormt de grondslag van onze school. Onze einddoelen zijn door de overheid opgesteld. Wij geven daarnaast de kinderen extra vaardigheden mee die zij nodig hebben om zich een leven lang te kunnen blijven ontwikkelen. Persoonsvorming, creativiteit en volwaardig deel kunnen nemen aan de maatschappij vinden wij belangrijk.

We leren de kinderen om zich te verbinden en eerbiedig om te gaan met mens, cultuur en natuur. Wij zien ontwikkeling in de breedste zin, als een wisselwerking tussen hoofd, hart & handen. Ons onderwijs wordt afgestemd op de ontwikkelingsfasen van het kind zoals gedefinieerd binnen de antroposofie.

Visie

Onze school werkt dagelijks met de kinderen aan de ontwikkeling van hoofd, hart en handen. Daarbij zorgen wij ervoor dat er een gezonde afwisseling plaatsvindt tussen taal, rekenen, kunstzinnig onderwijs en fysieke ontwikkeling. Hier zetten we vakdocenten voor in: handwerk, euritmie, tuinbouw, gym, muziek en houtbewerking.

Bij deze ontwikkeling betrekken wij de hele gemeenschap. Dit zijn de leerlingen, de ouders, de leerkrachten en de partijen waar we mee samenwerken. Gezamenlijk ontfermen wij ons over de klas en het kind zodat zij optimaal kunnen ontwikkelen. De leerkrachten en gemeenschap realiseren dit door vanuit verbinding samen te werken.

We voorzien kinderen in hun onderwijsbehoeften en dragen zorg voor optimale ontwikkeling. Na acht jaar onderwijs op onze school zijn de leerlingen breed onderlegd. Leerkrachten leveren kwalitatief goed onderwijs, ze werken vanuit een open houding in verbinding met de gemeenschap. Tegelijkertijd behouden zij hun professionaliteit en borgen zij de onderwijskwaliteit.

1b. Inleiding op ondersteuningsplan

Leerlingondersteuning is een geheel van afspraken en procedures om informatie te bundelen en overdraagbaar te maken rond de vorderingen van de leerlingen, zodat planmatig handelen in het onderwijsleerproces mogelijk wordt. Leerlingondersteuning geeft de leerkracht informatie over de voortgang van de leerlingen, maakt de na te streven doelen en de te bewandelen weg in het onderwijs expliciet. Dit geldt voor alle leerlingen en vooral voor degenen die extra ondersteuning nodig hebben. Ook kan in gesprekken met ouders en verzorgers, invalster of vakleerkrachten van de beschikbare informatie gebruik gemaakt worden, evenals bij de overdracht van leerlingen naar de volgende klas. Indien een leerling doorverwezen moet worden naar het speciaal onderwijs, geeft het onderbouwingsplan aan het onderwijskundig rapport.

Tenslotte zijn in de leerlingondersteuning momenten van reflectie ingebouwd, waarin de opbrengsten van het onderwijs worden teruggekoppeld naar het leerstofaanbod en de didactische aanpak (kwaliteitszorg).

2. De vrijeschool in het huidige onderwijsveld

2.1 Over de rol van het oordeelsvermogen van de leerkracht en hoe het onderwijsproces in de vrijeschool gedocumenteerd kan worden

Het is op verreweg de meeste reguliere scholen gebruikelijk dat de leerkracht een methode ter hand neemt om vorm en inhoud te geven aan het onderwijs. Deze methode is op schoolniveau voor meerdere jaren gekozen. Door de kant en klare methode in de klas te gebruiken, ontstaat er een grote mate van voorspelbaarheid van het onderwijsproces. Methode, logboek en toets resultaten samen geven informatie over het onderwijsproces in de klas.

In de vrijeschool speelt de methode niet die sturende rol in het onderwijsproces. De methodes worden als middel gebruikt ter ondersteuning. Hier is het in de eerste plaats de leerkracht die de lijnen uitzet. Hij gaat in principe meerdere jaren met een groep leerlingen mee en heeft zodoende over een langere periode contact met de kinderen en daardoor over een langere periode waarnemingen en andere gegevens van de kinderen tot zijn beschikking. Hij kan het ontwikkelingsproces van de kinderen waarnemend volgen. En hij kan vervolgens zijn onderwijs daar op afstemmen. Hierdoor ontstaat levend onderwijs.

Wat een vrijeschool leraar voor alles nodig heeft is: vertrouwen in het oordeelsvermogen, creativiteit en de moed om deze beide daadwerkelijk toe te passen.

De vrijeschool leraar heeft enkele instrumenten tot zijn beschikking om op deze wijze met de kinderen aan het werk te gaan. Dat zijn: het leerplan, de menskunde en de terugblik. Deze instrumenten ondersteunen zijn oordeelsvermogen, waarmee hij de kinderen volgt en beoordeelt in hun ontwikkeling, inclusief het aanleren van specifieke vaardigheden.

2.2 Leerplan en menskunde

De vrijeschool kent een leerplan. Hierin staan de inhoudelijke thema's genoemd die in de loop der jaren in de klas met de kinderen behandeld worden. Deze thema's zijn zo gekozen en gerangschikt dat ze de algemene ontwikkeling van een kind begeleiden, ondersteunen en in banen leiden. Het leerplan is dus gebaseerd op menskundige gezichtspunten.

Leerplan en menskunde vormen eigenlijk de 'methode' van de vrijeschool. Alleen: in het leerplan staat niet precies wat je wanneer en hoe moet aanpakken. Het is daarvoor te globaal. Het is met opzet zo globaal gehouden. Daardoor kan de leerkracht op een concrete manier vanuit zichzelf het onderwijs inrichten, aangepast aan de kinderen in zijn klas.

Het leerplan is in doelen per twee jaar omgewerkt in 'Ik zie rond in de wereld' en leerlijnen BVS taal & rekenen. Er zijn handzame katernen van de BVS beschikbaar, waar het leerplan en de leerdoelen per jaarklas worden uiteengezet. 'Ik zie rond in de wereld' wordt nu nog ingezet in de lessen, maar de BVS heeft zijn leerlijnen digitaal uitgebreid en geactualiseerd, niet alleen meer voor taal & rekenen ook voor zaakvakken, motoriek en sociaal-emotioneel leren. Het is daarbij tevens dekkend gemaakt voor de kerndoelen die in Nederland gelden.

2.3 De terugblik

De terugblik omvat een hele 'familie' van activiteiten. De kern daarvan is dat je als leraar je ervaringen met de kinderen en de ervaringen met jezelf in relatie tot de kinderen tot je beschikking hebt. Het gaat erom dat je innerlijk met die ervaringen kunt omgaan; dat je er van kan leren. Uiteindelijk helpt de terugblik je om de volgende dag de juiste inval te hebben die past bij die ene specifieke situatie in de klas.

Alleen wanneer de leerkracht voldoende kan reflecteren op zijn opgedane ervaringen, kan hij het leerplan zinvol ten uitvoer brengen.

Leerplan, menskunde en de terugblik zijn de instrumenten van de vrije schoolleraar. Ze ondersteunen zijn oordeelsvermogen, dagen zijn oordeelsvermogen uit. Ze laten open wat de volgende handeling van de leerkracht zal zijn. Daarover gaat (het oordeelsvermogen van) de leerkracht zelf.

2.4 Verantwoording afleggen voor vrijeschoolonderwijs.

Documentatie van het vrijeschoolonderwijs.

We beschreven hierboven het procesmatige karakter van het vrijeschoolonderwijs. Dit karakter maakt het lastig om aan te geven wat men gedaan heeft, wat de kinderen daarvan hebben opgestoken en wat er in de naaste toekomst precies gaat gebeuren.

Met welke instrumenten kunnen we het vrijeschoolonderwijs zo documenteren dat school en leerkracht verantwoording kunnen afleggen over wat zij doen?

Vanuit de hier genoemde thema's kan die documentatie er als volgt uitzien.

- **Leerstofaanbod.** Dit is beschreven in leerlijnen die afgeleid zijn uit het leerplan en dekkend met de kerndoelen. De leerlijnen van de Begeleidingsdienst Vrije Scholen zijn beschreven in: Parnassys, katernen per jaarklas. Deze leerlijnen verwijzen naar de methodiek van ZLKLS, de leesbladen van de BVS, de spellingmethode Staal en de taal katernen van de BVS, te weten technisch lezen, begrijpend lezen, spelling, bevoegen schrijvers en binnenkort mondelinge taalvaardigheid. Ter ondersteuning van het leesonderwijs is een schoolbibliotheek opgezet met een diverse collectie door Mw M Vink. Daarnaast zijn er leerlijnen rekenen terug te vinden in de methode van de WIG die (grotendeels) wordt aangehouden. Op het gebied van sociaal emotionele vorming wordt de Kanjertraining methodiek gebruikt (binnenkort te vervangen door de Regenboogtraining van de BVS). De leerlijnen worden door de leerkrachten voor hun klas omgezet in periodedoelen. Behulpzaam daarbij zijn de sublesgroep plannen (4 x tien wekelijkse cyclus) in Parnassys en de katernen van de BVS per jaarklas.
- **Leerlingvolgsysteem Parnassys.** Voordat een leerkracht met een periode begint, heeft hij de leerdoelen die binnen de periode vallen geselecteerd in een periodeplan of sublesgroep plan. Naast de selectie van de doelen en uiteenzetting van de relatie van de doelen tot de leerlijn, zet de leerkracht uiteen hoe aan deze doelen gewerkt wordt en met name hoe differentiatie tot stand komt. Dit laatste neemt als uitgangspunt het didactisch groepsoverzicht (zie later). De leerkracht heeft als aanvullende administratie een periodeplanning en een weekplanning voor de klas gemaakt. In een logboek of in het sublesgroep plan noteert de leerkracht zijn bevindingen gedurende de periode van lesgeven.

In Parnassys worden de behaalde leerlijnen afgevinkt na een periode van 10 weken.

- **Leerling-dossiers; toetsen**

1. De leerkracht volgt de kinderen door middel van observatie en zelf gemaakte toetsen die zijn aangepast aan zijn programma. De toetsen zijn dus gebaseerd op de periodedoelen. In Parnassys houdt de leerkracht de observaties en de toets uitslagen bij. De toetsen van Wereld in getallen worden gebruikt bij rekenen. Voor het vak spelling worden toetsdictees van Staal afgenomen en geregistreerd in Parnassys. Ditzelfde geldt voor de grammatica van STAAL. In de eerste klas is er gedurende het schooljaar 2020-2021 een pilot gaande met de methode van Veilig Leren Lezen. De leerkracht van de eerste klas voert de bijbehorende lees- en spellingtoetsen in de leerkracht software van digiregie in.

Naast dit volgen van de kinderen door de leerkracht, heeft de school een aantal toetsmomenten, waarbij men met methode onafhankelijke, landelijk genormeerde toetsen de vorderingen van de kinderen meet. Alle kinderen maken deze toetsen. De toets gegevens worden opgenomen in Parnassys en worden gebruikt bij het maken van het didactisch groepsoverzicht.

- **Didactisch groepsoverzicht.**

De leerkrachten beschrijven de bevorderende, belemmerende factoren en onderwijsbehoeften van elk kind in het didactisch groepsoverzicht. Om passend onderwijs te realiseren worden de leerlingen op grond van hun onderwijsbehoeften ingedeeld in clusters. Sommige leerlingen zijn meer instructieafhankelijk en hebben veel herhaling nodig. Andere leerlingen hebben juist meer uitdaging nodig dan het gemiddelde aanbod in de klas. De leerkrachten bekijken en beoordelen samen met de ib'er de vorderingen van de leerlingen.

Indien nodig worden er diagnostische toetsen afgenomen. Hun verdere handelen baseren de leerkrachten op deze beoordeling.

Om de 10 lesweken worden de groepsoverzichten samen met de IB er geëvalueerd en bijgesteld. Voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften kan extra ondersteuning worden ingezet en ten slotte kan een ontwikkelingsperspectief (OPP) gemaakt worden. De documentatie zorgt ervoor dat de school voldoet aan het wettelijk kader 'zicht op ontwikkeling' en de doorgaande ontwikkelingslijn.

- **Schooldocumenten**

Hierin worden voor technisch lezen, spelling, rekenen en begrijpend lezen/luisterende onderdelen beschreven: doelen, methodieken, leertijd, differentiatie, organisatie en evaluatie (zie bijlage) Indien

hiervan voor een leerling of cluster leerlingen wordt afgeweken wordt dit beschreven in het didactisch groepsverzicht.

3. Samenwerken rond leerlingondersteuning

3.1 Leerkracht en interne begeleider staan centraal in de ondersteuning voor leerlingen; de rol van het team

- Centraal in de ondersteuning voor de leerling staat de klassenleerkracht. Hij is de eerst verantwoordelijke voor zijn leerlingen. Hij speelt een belangrijke rol in de signalering en bij de uitvoering van extra ondersteuning. Belangrijk hierbij is vooral zijn observatie van de leerling in de klas. Ook zal hij informatie krijgen van ouders, vakleerkrachten of anderen. Verder zal hij gebruik maken van instrumenten als toetsen en eigen toetsjes in de klas.
- Centraal in de ondersteuningsstructuur staat de interne begeleider. De interne begeleider bewaakt de uitvoering van de afspraken rond leerlingenondersteuning en heeft bovendien tot taak haar collega's te ondersteunen en te begeleiden bij het signaleren en analyseren van onderwijsleerproblemen en bij het oplossen van onderwijsleerproblemen en het begeleiden van de leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte (bijv. leerlingen met dyslexie, ADHD, autisme, leerproblemen, hoogbegaafdheid, problemen met taakaanpak/concentratie).
Ze bezoekt in oktober en maart de klassen om met de leerkracht te reflecteren op het onderwijsleerproces. Ze doet zo nodig suggesties voor verbetering.
Samen (ib'er en leerkracht) dragen ze ondersteuning voor de leerlingen, vooral voor die leerlingen die extra hulp nodig hebben.
- In sommige gevallen 'kijkt het team mee' bij de ondersteuning rond een leerling, nl. in de kindbespreking. Een leerling met een complexe hulpvraag wordt van tevoren ingebracht bij het team op een personeelsvergadering.

3.2 Uitgangspunten voor samenwerken

De uitgangspunten voor de samenwerking rond de ondersteuningsstructuur zijn de volgende:

- Het onderwijsbeleid komt tot stand op basis van overleg in de inhoudelijke - of zakelijke vergadering, onder leiding van de schoolleider, die de eigenaar van dit gebied is.
- De klassenleerkracht is verantwoordelijk voor het welzijn en de ontwikkeling van de kinderen van zijn of haar klas.
- De ib'er is verantwoordelijk voor het tot stand brengen en laten functioneren van ondersteuningsvoorzieningen, zodat de kinderen die dat nodig hebben, extra ondersteuning kunnen krijgen. De schoolleiding stelt in overleg met het college vast wat concreet de taken en bevoegdheden van de ib'er zijn. Naast taken die horen bij het coördineren van de ondersteuning, kan daar ook bij horen het begeleiden of coachen van leerkrachten.
- Men is gehouden aan de afspraken die, onder leiding van de schoolleider, in het college worden gemaakt over de uitgangspunten, inrichting en uitvoering van het onderwijs. Deze afspraken vormen, als geheel, het onderwijsbeleid van de school. De schoolleiding is eigenaar van deze afspraken en heeft de bevoegdheid om op de uitvoering van de afspraken toe te zien. De schoolleiding geeft vorm aan het overleg in het college en stelt, na dat overleg, de inhoud van de afspraken vast.
- Bovendien heeft de schoolleiding de taak en bevoegdheid om in te grijpen als een kind, leerkracht of ouder evident in de problemen is of dreigt te komen. (Zie Protocol ongeoorloofd gedrag, opgenomen in het Veiligheidsplan)
- De klassenleerkracht blijft de eerstverantwoordelijke voor de kinderen in zijn of haar klas. Wel zal de inbreng van de ib'er groter worden naarmate de ondersteuning toeneemt. De klassenleerkracht en de ib'er moeten dan beiden kunnen instemmen met de afspraken betreffende bepaalde extra ondersteuning voor concrete kinderen of klassen.
- Deze afspraken kunnen gaan over zaken als: extra lesmateriaal voor een leerling, een onderzoekje, RT, heileuritmie. Maar ze kunnen ook gaan over didactische stijl, differentiatie in de klas. De laatste onderwerpen stellen hogere eisen aan het overleg tussen klassenleerkracht en Ib'er.
- Alle afspraken zijn bekend bij schoolleiding en college; zij passen binnen het onderwijskundig beleid van de school.

3.3.Samenwerking met ouders binnen de basis- en extra ondersteuning.

Het uitgangsprincipe is dat ouders de eerste verantwoordelijke zijn in de opvoeding van het kind. De school mag een stukje overnemen van die rol.

De leerkrachten zijn deskundig op het gebied van didactiek en groepsdynamica. Ouders kennen hun kind vanuit de ouderlijk rol en de jaren dat zij hun kind hebben begeleid en opgevoed. Vanuit deze perspectieven en gelijkwaardigheid benaderen we elkaar.

De school verwacht dat we samen als school en ouders de ontwikkeling van het kind ondersteunen.

In de basisondersteuning, dus het werken binnen de klassen 1,2,3 kunnen de leerlingen van de leerkracht oefenwerk meekrijgen om thuis te oefenen.

In de klas 4, 5 en 6 kunnen de kinderen huiswerk door de leerkracht meekrijgen voor taal, rekenen en ook heemkunde etc.

In de extra ondersteuning, gegeven door o.a. Remedial Teacher (RT) en de externe ondersteuners (b.v dyslexie), verwachten we dat de ouders ook daadwerkelijk meewerken door samen met hun kind het mee gegeven huiswerk te maken. In gezamenlijkheid RT, leerkracht en ouders dienen we aan de gestelde doelen te werken.

3.4 Samenwerking met andere betrokkenen.

De Rudolf Steiner school valt onder het Samenwerkingsverband aan den IJssel. Het Samenwerkingsverband heeft als taak voor iedere leerling in haar regio een passende onderwijsplek te realiseren, bij voorkeur op de basisschool. Aan elke school wordt een begeleider passend onderwijs gekoppeld.(BPO) Zij ondersteunt de school in bovengenoemde taak en is als zodanig lid van het Schoolondersteuningsteam. (SOT)

4. De taken van de interne begeleider en van de remedial teacher

4.1 Taken Intern begeleider

De interne begeleider bewaakt de uitvoering van de afspraken rond leerlingondersteuning en heeft bovendien tot taak collega's te ondersteunen en te begeleiden bij het signaleren en analyseren van onderwijsleerproblemen, bij het oplossen van onderwijsleerproblemen en het begeleiden van de leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte.

Taken:

1. het uitvoeren van de zorgafspraken zoals hier verwoord en toezien op de uitvoering ervan door anderen,
2. het coördineren en onderhouden van externe contacten met begeleidingsinstanties, Speciaal Onderwijscholen, Samenwerkingsverband, schoolarts, G.G.D, CJG, Jeugdzorg (logopedie) , Schoolmaatschappelijk werk e.a.
3. toezien op het beheer en onderhoud op de leerlingendossiers in Parnassys.
4. ondersteunen bij het invullen van de dossiers t.b.v. Samenwerkingsverband, schoolbegeleidingsdienst, aanvraag vergoeding bij gemeente etc.
5. informeren van collega's m.b.t. ondersteuning verbreding
6. het op peil houden van de orthotheek, toets materialen, remediërende lesmaterialen en didactische leer- en hulpmiddelen
7. het coördineren van het schoolrijpheidsonderzoek, signalering t.b.v dyslexie, begaafdheid, KANVAS.
8. aansturen van de toets momenten en het verwerken hiervan in het leerlingvolgsysteem Parnassys
9. (bespreken) monitoren van toetsresultaten (met de betreffende leerkracht volgens rooster),. Tweemaal per jaar worden de opbrengsten op schoolniveau geanalyseerd en gepresenteerd in de vergadering (maart en juni)
10. monitoren van de didactiek in de verschillende klassen en bespreken daarvan met de leerkrachten
11. plannen en houden van leerlingen- en (klassen)groepsplanbesprekingen n.a.v. didactisch groepsoverzicht.
12. bewaken van tijdens leerlingen- en groepsbesprekingen gemaakte afspraken,
13. monitoren van de afstemming van de extra ondersteuning aanpak tussen leerkrachtondersteuners en ouders.
14. voorzitter van het schoolondersteuningsteam (SOT), organiseren van SOT besprekingen.
15. het voeren van oudergesprekken in specifieke gevallen,
16. doen uitvoeren en bespreken van aanvullend onderzoek.
17. het ondersteunen van collega's bij het opstellen van handelingsplannen en O.P.P.'s,
18. aansturen van de remedial teacher,
19. overleg met directie en / of specialisten in onze school omtrent opbrengsten, leerlingen met ondersteuning, advies, beleid & visie
20. Ondersteunen in aanname van leerlingen die nieuw op school komen (onderstroom en zij-instroom). i.s.m. schoolleider en het team
21. begroten, beheren van de financiën van de ongedeelde ondersteuning vanuit het Samenwerkingsverband
22. leerlingpopulatie analyse i.s.m. schoolleider
- 23.. aandachtsfunctionaris

4.2 Taken Remedial teacher

1. verzorgen van remedial teaching voor groepjes of individuele leerlingen en monitoren van de gezamenlijke aanpak
2. begeleiden van de leerkracht in de extra ondersteuning binnen de klas
2. opstellen handelingsplan en verslaglegging van de voortgang in het leerlingendossier, evaluatie van de handelingsplannen van kinderen die RT krijgen.
3. verzorgen van remediërend materiaal zowel voor gebruik in de klas als in gebruik in RT situaties buiten de klas,
4. waar nodig diagnostisch onderzoek,
5. overleg met intern begeleider/leerkrachten/ waar nodig externe ondersteuners/ouders
6. Notuleren van SOT besprekingen.

7. ondersteunen/begeleiden van het aanbod rekenen, taal en sociaal emotioneel functioneren bij de oudste kleuters als voorbereiding op het klas 1 lezen, schrijven, rekenen en meegaan-in-de stroom- functioneren.

4.3 Taken Onderwijsassistent;

1. Ondersteuning combinatieklassen.
2. Ondersteuning bij differentiatie.
3. Flexibele inzet bij vervanging.
4. Pleinwacht & pauze invulling voor de kleuterjuffen.

4.4 Functie taalspecialist.

De taalspecialist op de Rudolf Steinerschool locatie Krimpen aan den IJssel verricht werkzaamheden in de school om de kwaliteit van het taalonderwijs te verbeteren en te borgen. De taalspecialist levert hiermee een bijdrage aan de schoolontwikkeling en heeft een voortrekkersrol bij het vormgeven en de uitvoering van het beleid op taalgebied in samenspraak met het team, IB en directie (MR). De taalspecialist is op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van taal/lezen. De taalspecialist kan zijn specialisme inzetten door advisering en/of ondersteuning aan op zowel school-, leerkracht-, klassen-, als kindniveau.

Tijdsinvestering als onderdeel van het taakbeleid: taal coördinatorschap: 40 uur niet lesgebonden uren per schooljaar. Zie verder taakomschrijving taalspecialist uitgebreid.

Taak van deskundigen.

In kader van taakdifferentiatie werken we in de RSS, naast taalspecialist met meerdere deskundigen. Dit vindt plaats op gebied van hoogbegaafdheid/ontwikkelingsvoorsprong (HB), sociaal-emotionele ontwikkeling en rekenen.

In de taak krijgen deskundigen ruimte om hun kennis met het team te delen, collegiale consultaties spelen hierbij een rol.

5. De ondersteuningsstructuur: afspraken en procedures voor de leerlingondersteuning

In ondersteuningsprocessen spelen de volgende inhoudelijke onderdelen een centrale rol:

- de toets- en andere gegevens betreffende de vorderingen van de leerlingen,
- de analyse van deze leerling-gegevens,
- differentiatie in max. 3 clusters. instructie afhankelijk 20%, 60% instructiegevoelig, 20% instructie onafhankelijk.
- de planning en organisatie ten aanzien van de geclusterde leerlingen, die op de beoordeling/ analyse volgt,
- evaluatie en bijstellen van de uitgevoerde handelingen op basis van nieuwe gegevens,
- reflectie op het leerstofaanbod en didactische, pedagogische aanpak.

Wanneer de evaluatie tevens het begin is van een nieuwe(handeling)splanning, ontstaat een cyclisch proces. De afspraken en procedures die hieronder genoemd worden, geven inhoud en structuur aan het bovengenoemde proces.

5.1 Gegevens over de vorderingen van de leerlingen

5.1.1. Methodeonafhankelijke toetsen

We toetsen twee maal per jaar de opbrengsten van het onderwijs met methodeonafhankelijke toetsen.

5.1.2. Toetsen die gebonden zijn aan de periodes

De leerkrachten sluiten hun periodes af met een aan die periode gerelateerde toetsing: in hoeverre hebben de leerlingen de periodedoelen gehaald? De gegevens daarvan bevinden zich in de klassenmap en / of in Parnassys.

5.1.3. Sociaal-emotionele ontwikkeling

Bij de kleuters wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling gevolgd middels het Kleuter Leerlingvolgsysteem van de BVS ,dit wordt ieder half jaar ingevuld.

Vanaf klas 1- 6 scoren we in januari de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. We gebruiken het instrument van de Kanjertraining, KANVAS

In de periode 21-23 gaan de school in transitie naar Regenboogtraining.

5.1.5. Overige gegevens:

- waarnemingen van de leerkracht.
- waarnemingslijsten van de kleuterklassen
- toets gegevens van de diverse periodes
- gegevens van schoolrijpeidsonderzoek
- resultaten van aparte onderzoeken, bv door externe deskundigen
- quickscan HB

5.1.6. Het afnemen van de halfjaarlijkse toetsen

- Leraren nemen alle toetsen af
- Leerkrachten voeren in het leerlingvolgsysteem Parnassys zelf de gegevens in
- Leerkrachten maken een analyse

5.2. Beoordeling en analyse van de gegevens en handelingsplanning op drie niveaus

De leerkracht en de ib'er staan centraal als het om leerlingondersteuning gaat. Zij spreken elkaar:

- Zo mogelijk elke tien weken.
- Na de twee halfjaarlijkse toetsmomenten

In dit regelmatig terugkerend overleg bespreken zij de betreffende leerlingen op basis van de beschikbare gegevens. En wel op drie niveaus: groep, cluster en leerling niveau.

5.2.1. Leerling en klas. Wordt bij het observeren en het noteren van de toetsresultaten voor de leerkracht en de ib'er zichtbaar, dat de ontwikkeling voor een bepaalde individueel leerling niet harmonisch verloopt, dan zal dit vragen oproepen zoals:

- hoe zijn de ontwikkelingen per leerling t.o.v. de voorgaande resultaten

- is deze leerling de anderen ver vooruit, of blijft het achter op een bepaald gebied.
- past dat wat ik zie in het beeld van de totale ontwikkeling van de leerling;
- waar zit het probleem, of liever gezegd, wat is de hulpvraag/onderwijsbehoefte van de leerling;
- nemen we het probleem of vraag bij de hele klas waar of alleen bij deze leerling.

Dergelijke vragen kunnen ook ten aanzien van de klas en cluster worden gesteld: laat de gehele klas of cluster een bepaalde uitval zien, of een bepaalde groep leerlingen?

Om de gegevens per leerling goed te kunnen overzien, maken we voor de kleuterperiode gebruik van het LVS van de begeleidingsdienst voor vrije scholen en voor klas 1 t/m 6 van het leerlingvolgsysteem Parnassys.

5.2.2. Didactisch groepsoverzicht.

In het didactisch groepsoverzicht worden leerlingen op grond van hun leerresultaten en onderwijsbehoeften ingedeeld in ten hoogste drie groepen, waardoor er gedifferentieerd kan worden op drie niveaus. De organisatie en de te bestede tijd wordt hierin beschreven. We streven er naar, zeker in de lagere leerjaren, om leerlingen zo te ondersteunen dat zij met groepsaankpak mee kunnen en de leerlijn doelen behalen. Vanaf klas 4 kristalliseert het steeds meer uit welk niveau van uitstroom leerlingen zullen bereiken. In de doelen en leerstofaanbod zal er dan meer gedifferentieerd worden.

Voor leerlingen die heel specifieke onderwijsbehoeften hebben, wordt een ontwikkelingsperspectief gemaakt. Gedacht kan worden aan leerlingen met laag gemiddeld intelligentieniveau, autisme, ADHD, of andere leer- en gedragsproblemen.

Daarnaast zijn er ook leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong hebben. Ook voor deze leerlingen willen we aan de onderwijsbehoeften voldoen en een passend aanbod bieden.

5.2.3. Rapportage aan / communicatie met de ouders

In een aantal fasen wordt op verschillende manieren met de ouders over de leerlingen gerapporteerd:

- getuigschrift
- tussenrapportage middels 10 min. gesprekken (november, februari & juni (facultatief)
- De ouders van leerlingen, voor wie een handelingsplan door de RT'er gemaakt wordt, worden hierover altijd geïnformeerd: voor welk vak hulp geboden wordt, op welke tijd en door wie, wanneer geëvalueerd gaat worden. De leerkracht informeert de ouders.
- Na afloop van een individueel handelingsplan krijgen de ouders bericht van de uitkomst van de evaluatie. Bij noodzaak tot verder onderzoek of andere grote zorgen over de ontwikkeling van het leerling (vanaf niveau 3) worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek. Meestal wordt het schoolondersteuningsteam hierbij betrokken. Toestemming van ouders is nodig voor verder onderzoek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt.

5.3. Schoolniveau: overleg van schoolleiding, de ib'er en het team

Twee maal per jaar, na de halfjaarlijkse toetsen wordt de opbrengsten van alle klassen in kaart gebracht en in het team besproken worden zg. School/trendanalyse. Vragen die daarbij aan de orde zijn:

- Hoe verhouden zich de huidige klassen tot die van de afgelopen jaren?
- Hoe ontwikkelt zich een bepaalde klas (cohort van leerlingen)?
- Is er op grond van die vergelijking aanleiding tot bijstelling van leerstofaanbod of werkwijze?

Deze vragen behelzen een trendanalyse van het onderwijsproces en eventuele te ondernemen bijstelling, coaching of scholing.

Naast deze trendanalyse op schoolniveau wordt deze ook gebruikt in de groepsbesprekingen.

Vragen die hierbij aan de orde komen

- Hoe ontwikkelt de groep (niveauwaarde) zich? Hoe is de verdeling van leerlingen over de niveaus. Hierbij vindt een reflectie plaats op leerstofaanbod en didactisch/pedagogische aanpak. Wat zijn de consequenties voor komende periode
- Hoe ontwikkelt de individuele leerling zich? vond er vaardigheidsgroei plaats? Is dit in overeenstemming met onderwijsbehoefte, de aanpak en de gegeven onderwijs.

5.3.1. Resultaat van de bespreking

De schoolleiding en ib'er stellen vast wat de uitkomst van deze bespreking is. Die resultaten kunnen zijn: nieuwe aandachtspunten in de inhoudelijke besprekingen van het team, coaching of opleiding. Of schoolleiding en ib'er

besluiten, in overleg met het team, tot een interventie voor bepaalde klassen of tot bijstellen van leerstofaanbod.

Op de hierboven beschreven wijze vindt er een terugkoppeling plaats vanuit de toets gegevens naar het onderwijsproces. Door deze reflectie en eventuele acties daarop, bewaken we de kwaliteit van ons onderwijs en zijn wij als school bezig met opbrengstgericht, cyclisch werken.

5.4 Klassenbezoeken

De ib'er bezoekt tweemaal per jaar de klassen in oktober en maart. Zo nodig vaker. Het doel daarvan is: reflectie met de leerkracht op haar pedagogisch en didactisch handelen en ter verbetering van het klassenmanagement met bijzondere aandacht voor differentiatie en de wijze waarop extra ondersteuning in de klas gegeven wordt. Deze reflectie vindt plaats in een gesprek naar aanleiding van het bezoek aan de klas.

5.5. Flitsbezoeken

Naast klassenbezoeken legt de IB zijn flitsbezoeken af. Doel van flitsbezoeken is dat via een ondersteunende vragen de leerkracht reflecteert op zijn eigen handelen.

6. Ondersteuningsprocessen in beeld en in niveaus

Hierboven beschreven we de ondersteuningsprocessen vanuit de inhoud. Hieronder brengen we in kaart hoe ze in de tijd en in hun inhoudelijke opeenvolging verlopen.

Het ondersteuningsproces verloopt globaal als volgt:

De klassenleerkracht en/of de ouders signaleren een probleem of maken zich zorgen. In het eerste geval denkt de leerkracht (eventueel met de interne begeleider) na over het probleem. In het tweede geval vraagt de ouder een gesprek met de leerkracht. De leerkracht verleent extra ondersteuning in de klas, en/of spreekt met de ouder af wat men thuis kan doen. Na enige tijd wordt geëvalueerd. Dit wordt beschreven in het Didactisch groepsoverzicht in de organisatie van het cluster.

Als het probleem nog niet is opgelost, bespreekt de klassenleerkracht de ondersteuning met de interne begeleider in het tien wekelijkse overleg. Ouders worden geïnformeerd en betrokken in de ondersteuningsafspraken. Indien na een of twee periodes niet het gewenste resultaat is behaald, kan er RT (ondersteuningsniveau 3) gegeven worden of wordt er een Schoolondersteuningsteam bespreking gehouden. Na een tevoren afgesproken tijd volgt opnieuw evaluatie. Hierin streven we ernaar acties te formuleren om aan de onderwijsbehoefte van de leerling tegemoet te komen.

Indien het beeld van de leerling of de onderwijsbehoefte onvoldoende duidelijk blijft, kan er advies voor verder onderzoek uit voort vloeien.

Daarnaast kan er uit de SOT bespreking kan... voortvloeien zoals externe ondersteuning, ondersteuning thuis, op school. In ieder geval streven we ernaar om als school samen met ouders een adequaat antwoord te geven op de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Mocht blijken dat ondanks alle inspanningen er onvoldoende vooruitgang plaatsvindt wat blijkt uit het functioneren in de groep, het welbevinden van de leerling en/of de leerresultaten moet de conclusie getrokken worden dat de school geen adequaat antwoord kan geven op de behoeften van de leerling.

In dat geval zal de leerling zo mogelijk op een andere school of vorm van onderwijs (een of andere vorm van speciaal onderwijs) beter op zijn plaats zijn.

Bij een andere vorm van onderwijs gaan we met toestemming van ouders een verwijzingstraject in en vragen een toelaatbaarheidsverklaring aan bij het Samenwerkingsverband.

De niveaus van ondersteuning.

Deze stappen plaatsen we hieronder in vijf 'ondersteuningsniveaus'. Het nut hiervan is dat we een beter inzicht hebben in hoe we met een bepaalde leerling zijn omgegaan en wat er nog voor mogelijkheden zijn.

1. **Het eerste niveau** van ondersteuning betreft het werken in de klas met leerlingen die extra ondersteuning of extra uitdaging nodig hebben zonder dat hiervoor ingrijpende plannen zijn gemaakt; de gewone extra ondersteuning die binnen de groep aan individuele leerlingen wordt gegeven. Daarvoor zijn de leerlingen ook in clusters ingedeeld. De hulp is incidenteel. In een paar weken tijd is de extra aandacht die de leerling krijgt middels verlengde instructie en/of begeleid inoefenen waarschijnlijk niet meer nodig voor dit specifieke 'probleem'. De leerkracht kan zelf de behoefte voor deze leerlingen in het groepsplan opnemen. Op dit niveau worden de incidentele uitvallers geholpen.
2. **De ondersteuning op niveau twee** heeft als kenmerk dat ook de IB'er of RT'er meedenken en betrokken worden bij bepalen van de interventies. Dit wordt in de groeps- of individuele bespreking bepaald en kunnen bestaan uit tussendoelen, verlengde instructie, leertijduitbreiding en/of andere materialen. Dit wordt opgenomen in het didactisch groepsoverzicht. Vaak is het daarvoor nodig om na de CITO LVS toetsen nog een diagnostische toets af te nemen of diagnostisch gesprek te voeren. De ouders worden op de hoogte gesteld en gevraagd thuis te ondersteunen middels oefenstof. De acties kunnen bestaan uit aanbod in kleinere stappen of meer tussenstappen, expliciet aanleren van de aanpakstrategieën, visuele ondersteuning, verlengde instructie, begeleid inoefenen en leertijduitbreiding. Dit wordt beschreven in het didactisch groepsoverzicht. De leerlijn doelen blijven gehanteerd. De extra ondersteuning wordt in de klas binnen de clusters gegeven. Soms worden leerlingen in de klas door de RT'er geholpen. We streven er naar om zo spoedig en zo jong mogelijk naar niveau 3 van de ondersteuning over te stappen. Op deze manier voorkomen we grote achterstanden en werken we preventief, zodat leerlingen mee kunnen blijven doen met het aanbod in de klas. Ook kan het zo zijn dat de problematiek van dien aard is dat we het schoolondersteuningsteam om hulp vragen. Meestal betreft dit specifieke onderwijs- c.q. ondersteuningsbehoeften op gedrag of sociaal emotioneel gebied. In dit geval wordt met ouders en de betrokkenen bij de leerling

besprekingen gevoerd. (zie bijlage SOT)

3. **In het derde niveau** van ondersteuning wordt de leerling uit de klas gehaald en individueel of in een klein groepje begeleid door de rt'er deze begeleiding vindt plaats 2x per week een ½ uur gedurende 8 weken. Op dit niveau worden de intensieve zorgleerlingen geholpen. Dit eventueel na een intern onderzoek van de rt'er. De rt'er stelt een individueel handelingsplan op, waarin doelen, de te nemen stappen en evaluatie zijn opgenomen. Daarbij wordt ook afgesproken wat er vervolgens in de klas wordt gedaan en welk aandeel ouders daar in nemen.
4. Een leerling gaat naar **het vierde niveau** van ondersteuning, wanneer de opbrengsten uit de eerdere niveaus niet tot voldoende verbetering leiden. Ouders zijn middels SOT besprekingen betrokken bij het proces van ondersteuning. Indien het beeld van de ondersteunings- en onderwijsbehoeften niet duidelijk wordt of er is sprake van handelingsverlegenheid wordt er overgegaan naar het vierde niveau. Hierin worden externe specialisten ingeschakeld om de diagnose en de analyse van het probleem te helpen stellen en de behoeften van de leerling vast te stellen. Er worden handelingsadviezen gegeven waardoor na een dergelijk onderzoek de leerling weer terug kan stromen naar niveau drie of twee. Indien nodig krijgt de leerling hier een individuele leerweg (ook wel ontwikkelingsperspectief genoemd, OPP). In dit ontwikkelingsperspectief wordt een route uitgezet om een bepaald niveau – wat past bij de leerling – aan het eind van de basisschool te behalen. Het ontwikkelingsperspectief wordt op dezelfde momenten als de lesplannen opnieuw bekeken en eventueel aangepast. Een maal per jaar wordt het OPP bijgesteld en ter ondertekening aan ouders aangeboden.
5. **Niveau vijf** is het traject dat gestart wordt wanneer er op de huidige school onvoldoende antwoord gegeven kan worden op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van een leerling. Wanneer wordt vastgesteld dat de geboden extra ondersteuning geen of onvoldoende resultaat heeft, wordt door de leerkracht en de ib'er met de ouders in de SOT bespreking overlegd welke andere vorm van onderwijs meer antwoord geeft op de onderwijsbehoeften van de leerling. Dit betreft meestal een So of SBO school.
6. N.B. De weg kan ook andersom plaatsvinden in een geval van terugplaatsing vanuit het speciaal onderwijs. Het Samenwerkingsverband kan hier door middel van het SOP een rol in spelen. Wij spreken in deze beginfase van symbiose onderwijs.

7. **Evaluatie van de ondersteuningsstructuur**

Eenmaal per jaar evalueren we de gemaakte afspraken rond leerlingenzorg om op die manier deze steeds te verbeteren. Deze reflectie wordt opgenomen in het jaarrooster van de wekelijkse vergadering. Daarnaast zien we dat de ondersteuningsstructuur en instrumenten zich blijven ontwikkelen, mede door ontwikkelingen in onderwijs, maatschappij en regelgeving. We trachten als school hierop zo goed en snel mogelijk in te spelen. Gedurende een schooljaar evalueren onderwerpen uit het ondersteuningsplan. Eens in de twee jaar stellen wij het ondersteuningsplan bij en wordt het hele document ingebracht bij het team.

BESLUIT: doelen in subgroepen Parnassys voor de onderbouw en kleuters afvinken in Parnassys.

Bijlagen Schooldocumenten

Basiskwaliteit technisch lezen

Schoolambities: we streven naar een verdeling van 80% I-III scores en 20% IV-V scores. Dit is reëel gezien onze LVS resultaten en onze leerlingpopulatie.

Leerlijn

Wij werken met de leerlijnen van de Vrije school in Parnassys. Deze leerlijnen voldoen aan de kerndoelen/ referentieniveaus. De leerkrachten werken met periodeplannen van gemiddeld 4 weken, waarin de leerdoelen per periode worden opgenomen (zie boven uitleg over de leerdoelen onderverdeeld in blokken van 10 weken en de verwerking in sublesgroepen in Parnassys). De methodiek van José Schraven van Zo Leer Je Kinderen Lezen en Spellens is leidend bij het geven van ons leesonderwijs. Wij gebruiken de materialen en leesbladen in de map van ZLKLS, de leesbladen van de Begeleidingsdienst Vrije Scholen voor klas 1-3 en de map van José Schraven voor klas 1-3. Ook worden de leesbladen van Luc de Koning ingezet. Voor klas 1 wordt voor de klankzuivere periode voor een deel de methode Veilig leren lezen gebruikt ter ondersteuning van en aanvulling op de methodiek van de ZLKLS. Dit wordt komende periode als pilot uitgebreid naar de periode na klankzuiver. Als de kinderen vrij lezen in een boek op hun AVI niveau, maken ze een boekverslag als het boek uit is.

Leertijd

Per week besteden wij tenminste 8 uur aan taal/lezen (afhankelijk van welke klas het betreft want klas 1 en 2 heeft een korter rooster dan klas 4-6), waarvan 4 uur per week aan technisch lezen in klas 1, 2 en 3. In de klassen 4-6 wordt in blokken aandacht gegeven aan technisch lezen en komt begrijpend lezen meer op de voorgrond.

Didactisch handelen

Wij leren de leerlingen het lezen aan, aan de hand van de methodiek van José Schraven, ZLKLS. Wij gebruiken bij het technisch lezen heldere, eenduidige en stapsgewijze instructie bij elk onderdeel. De instructie werkt dan preventief. Bij de instructie doet de leerkracht eerst overdreven voor, dat noemen we modeling. Daarna imiteren de leerlingen het. Na de instructie volgt de inoefening en gerichte feedback. Op deze manier ervaren leerlingen succes, wat een belangrijke motivatie is om plezier in het lezen te hebben en te houden. Daarnaast werken wij met 3 niveaugroepen, waarbinnen wij differentiëren in de lesstof en de leertijd. Technisch lezen kan niet los gezien worden van leesmotivatie. De leerkracht speelt een belangrijke rol om de leesmotivatie van de kinderen te verzorgen en te voeden.

Didactische strategieën

De methodiek die wij gebruiken gaat uit van een klassikale aanpak. Alle leerlingen krijgen zo voldoende basisinformatie. Differentiatie vindt binnen elk kernonderdeel plaats naar moeilijkheid, met meer of minder visuele ondersteuning. Leerlingen die al goed lezen, hoeven niet alle instructies meer mee te doen, maar mogen vaker vrij lezen of verdiepingsopdrachten bij de leesbladen van de klas maken. Bij het aanleren van de klanken, worden klankgebaren gebruikt. Motorische beweging en visualisering aan de hand van pictogrammen en platen is een belangrijke ondersteuning. Vanaf het begin zetten wij in op zingend lezen.

Differentiatie

Er wordt gedifferentieerd in instructie, verwerking en in tijd. Sommige leerlingen hebben meer instructie nodig, sommigen minder. Sommige leerlingen hebben ander verwerkingsmateriaal nodig, meer of minder of in een andere vorm. Hier wordt nauwkeurig naar gekeken. Ook wordt er

gedifferentieerd in tijd, sommige leerlingen hebben meer tijd nodig dan andere leerlingen om de lesstof te verwerken. In dit geval worden ouders gevraagd mee te helpen en met hun kind te oefenen. Ook worden kinderen van hogere klassen binnen de school ingezet als tutoren.

Per les wordt er met behulp van het Directe instructiemodel (DIM) gekeken of de leerlingen de lesstof beheersen. Aan de hand van de effectieve directe instructie (80% van de groep begrijpt de instructie en heeft voldoende samen met de leerkracht geoefend om zelfstandig de verwerkingsstof te maken) wordt bekeken welke leerlingen verkorte instructie nodig hebben en welke leerlingen verlengde instructie.

Per periode wordt er vooraf een grove indeling gemaakt in 3 niveaugroepen. Het kan zijn dat tijdens de les blijkt dat je hiervan af wil wijken (effectieve directe instructie). Aan het eind van de periode evalueert de leerkracht op de indeling en deelt de groepen opnieuw in.

Organisatie

Elke dag wordt er tijd ingeroosterd voor technisch lezen. In de klassen 1, 2 en 3 zal dit 4 uur per week zijn, verdeeld over tenminste zeven leesmomenten. In de hogere klassen het technisch lezen in blokken aandacht krijgen en verschuift het lezen naar begrijpend lezen en maakt dit ook deel uit van de zaakvakken. Als onderdeel van het technisch lezen zal er aandacht worden besteed aan woordrijen lezen om de verschillende lees categorieën te oefenen en zal er ter voorbereiding op de DMT geoefend worden met racelezen van de categorieën die al beheerst worden. Ook aan het lezen op zinsniveau (AVI) wordt geoefend met het lezen van de leesbladen, geselecteerde teksten en boeken (zie boven).

De leesbladen van de Begeleidingsdienst Vrije Scholen kunnen vanaf de niet klankzuivere periode in klas 1 ingezet worden naast de pilot van de methode Veilig Leren Lezen, die eigen leesmaterialen behelst. Vanaf klas 2 worden de leesbladen die boven zijn genoemd (vooral die van de BVS) ingezet. De teksten van deze bladen sluiten aan bij de jaarfeesten en de thema's van de vrije school. In klas 1 worden in de klankzuivere periode (en als pilot ook in de niet klank zuivere periode) de leesboekjes, werkboekjes, de toetsen en overige materialen van VLL gebruikt. Ouders kunnen, indien gewenst mb.v. het digitale programma mee ondersteunen. Met name remediërend en in de situatie van thuisonderwijs in corona tijd. Parallel daaraan kunnen de flitskaarten en andere materialen uit de map van Zo Leer je Kinderen Lezen en Spellen gebruikt en de leesbladen van de BVS en de leesbladen map van José Schraven en Luc de Koning worden gebruikt.

Naast de vaste momenten in de klas, zullen er ook per jaar 2 blokken tutorlezen worden georganiseerd. Dit wordt onder andere ingezet om het plezier en de motivatie in het lezen te verhogen en vooral ook om te kunnen differentiëren bij het oefenen van technisch lezen,

We werken met een instructietafel en eventueel met de time timer om de tijd aan te geven. Dit ondersteunt ons bij het klassenmanagement.

Evalueren opbrengsten

Elke periode wordt geëvalueerd in Parnassys na gemiddeld 4 weken (of 10 weken, zie boven). Deze evaluatie wordt zowel kwantitatief als kwalitatief gedaan per leerling. Twee keer per jaar wordt de DMT (Drie Minuten Toets en voor klas 1 tevens de toetsen van VLL kern 6) afgenomen, bij de uitvallers ook de AVI toets. Voor klas 1 en 2 geldt standaard een herfstsignalering na de herfstvakantie (toetsen VLL kern 3 klas 1 en DMT/AVI klas 2).

Bij oudste kleuters vindt een herfstsignalering plaats door het afnemen van toets fonemisch bewustzijn. Deze wordt in juni herhaald om het leerrendement te bekijken en om als beginsituatie voor klas 1 te dienen en eventueel mee te nemen in het bepalen van de schoolrijpheid en de overgang naar klas 1. De toetsen van VLL geven goed inzicht in de leerontwikkeling van leerlingen. Bij de herfstsignalering van klas 1 wordt eveneens de toets van de Auditieve analyse en synthese afgenomen. Dit zijn belangrijke voorwaarden voor het leren lezen. Bij de snel-ontwikkelde lees leerlingen kan de DMT afgenomen worden. De leerlingen die uitvallen, krijgen extra ondersteuning in de klas en buiten de klas. In klas 2 wordt als herfstsignalering de (extra, versie C) DMT afgenomen worden.

We nemen in klas 1 bij de midden meting van de DMT alleen kaart 1 en 2 af en bij de eindmeting alle kaarten. Hier kiezen wij bewust voor, omdat ons leesproces anders is opgebouwd. Vanaf klas 2 nemen wij kaart 1,2 en 3 af. Eind klas 3 verwachten wij dat onze leerlingen op het landelijke gemiddeld niveau zijn. De CITO toetsen worden samen met de intern begeleider geëvalueerd tijdens de groepsbesprekingen en per leerling wordt er gekeken naar de vaardigheidsgroei. Naar aanleiding hiervan volgen er acties en interventies en plannen de leerkrachten vervolgens hun nieuwe periodes en lessen (de zogeheten PDCA-cyclus wordt gehanteerd, Plan, Do, Check, Act)

Schooldocument

Basiskwaliteit spelling

Schoolambities: we streven naar een verdeling van 80% I-III scores en 20% IV-V scores. Dit is reëel gezien onze LVS resultaten en onze leerlingpopulatie.

Leerlijn

Wij werken met de leerlijnen van de Vrije school in Parnassys. Deze leerlijnen voldoen aan de kerndoelen/referentieniveaus. De leerkrachten werken met periodeplannen van 4 weken, waarin de leerdoelen per periode worden opgenomen. In klas 1 en 2 worden de spellingdoelen aangeboden in de taalperiodes. Vooral in klas 1 wordt er elke dag gewerkt aan lezen en spellen volgens de methodiek Zo Leer Je Kinderen Lezen en Spellén. De methodiek is in het schooljaar 2020-2021 aangevuld met een deel van de methode Veilig Leren Lezen. Vooral de werkboekjes en dictee klappers worden ingezet om de ZLKLS te ondersteunen. Dit komt zeer van pas tijdens de lock-down periode(s) ten tijde van de corona pandemie. De methode is minder leerkrachtafhankelijk dan ZLKLS en de kinderen kunnen goed zelfstandig in de werkboekjes werken (duidelijke pictogrammen). Vanaf klas 2 is er voor gekozen om de methodiek van ZLKLS te ondersteunen met behulp van een deel van de methode Staal (spelling). Hierbij wordt of alleen gebruik gemaakt van de handleiding, die goede oefendictées behelst en spellinglessen volgens DIM. Ook worden de werkboekjes spelling van Staal ingezet voor zelfwerkzaamheid. Een enkele keer worden de werkboekjes van Taalactief ingezet ipv Staal, aangezien de ervaring is dat de werkboeken van Staal veel uitleg van de leerkracht behoeven. Werkwoordspelling wordt gegeven in een periode grammatica en wordt aangevuld met de lessen (3, op woensdag) in Staal. Werkwoordspelling neemt vooral in de werkboeken Staal voor groep 7 en 8 een grote plaats in. Daarnaast staat de talige kant van het vrije school onderwijs voor vele mogelijkheden voor de leerkracht om ahv bijv. de vertelstof of zaakvakken de grammatica lessen met de stof van de eerder genoemde vakken te verweven.

Leertijd

Per week besteden wij 8 uur aan taal/lezen, waarvan tenminste 2,5 uur aan spelling per week.

Didactisch handelen

Wij gebruiken het Directe Instructiemodel (DIM) bij het geven van onze instructies. Daarnaast

werken wij met 3 niveaugroepen, waarbinnen wij differentiëren in de lesstof en de leertijd. Bij lees- en spellingproblemen gebruiken wij het dyslexieprotocol van de Begeleidingsdienst Vrije Scholen. Leerlingen die uitvallen met lezen en/of spellen, signaleren wij vroegtijdig en bieden wij remedial teaching aan buiten de klas. De leerlingen met dyslexie krijgen behandeling en mogen gebruik maken van hulpmiddelen (zoals extra tijd, vergrotingen en hulpkaarten in de vorm van een spiekboekje). Dagelijks wordt er een dictee afgenomen en direct voorzien van feedback, wij gebruiken hiervoor o.a. wisbordjes om de betrokkenheid van alle leerlingen te bewerkstelligen.

Didactische strategieën

Wij leren de leerlingen de spellingsregels aan volgens de methodiek van José Schraven: Zo Leer Je Kinderen Lezen en Spellén. Vanaf klas 2 wordt Staal ingezet, deze methodiek sluit aan bij de methodiek van José Schraven. Leerlingen die meer aan kunnen, bieden wij uitdagender opdrachten. Leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben, geven wij verlengde instructie, deze instructie is in kleinere stappen. In de klas gebruiken we de (meestal een visuele) categorie kaart.. Er wordt gedifferentieerd in instructie, verwerking en in tijd. Sommige leerlingen hebben meer instructie nodig, sommige minder. Sommige leerlingen hebben ander verwerkingsmateriaal nodig, meer of minder of in een andere vorm. Hier wordt nauwkeurig naar gekeken. Ook wordt er gedifferentieerd in tijd, sommige leerlingen hebben meer tijd nodig dan andere leerlingen om de lesstof te verwerken.

Per les wordt er met behulp van het Directe instructiemodel (DIM) gekeken of de leerlingen de lesstof beheersen. Aan de hand hiervan wordt bekeken welke leerlingen verkorte instructie nodig hebben en welke leerlingen verlengde instructie.

Per periode wordt er vooraf een grove indeling gemaakt in 3 niveaugroepen. Het kan zijn dat tijdens de les blijkt dat je hiervan af kan wijken. Aan het eind van de periode evalueert de leerkracht op de indeling en deelt de groepen opnieuw in.

Organisatie

We werken in klas 1 en 2 per jaar met vier taalperiodes van vier weken. In de periodes worden de spellingcategorieën intensiever aangeboden. De spelling van ZLKLS komt dagelijks terug, ook wanneer er een andere periode op het programma staat.

Naast de taalperiodes is er elke dag een oefenuur voor taal indien er geen taalperiode is. Tijdens het oefenuur wordt de aangeboden lesstof ingeoeffend. Vanaf klas 2/3 werken wij met Staal. Vanaf klas 2/3 worden ook de bloktoetsen van Staal afgenomen.

Als klaarwerk zetten we het volgende in: spelletjes of werkbladen: zon lijn VLL, plusboek Staal, eigen verdiepingsopdrachten, verdiepingsopdrachten Acadin etc.

We werken met een instructietafel, met de timetimer om de tijd aan te geven en met aandacht dobbelstenen voor zelfstandig werken. Dit ondersteunt ons bij het klassenmanagement.

Evaluatie opbrengsten

Elke periode wordt geëvalueerd in Parnassys. Deze evaluatie wordt zowel kwantitatief als kwalitatief gedaan per leerling. De bloktoetsen van de methode zorgen ook voor een evaluatiemoment en de 2-half jaarlijkse CITO toetsen. De CITO toetsen worden samen met de intern begeleider geëvalueerd tijdens de groepsbesprekingen en per leerling wordt er gekeken naar de vaardigheidsgroei. Naar aanleiding hiervan volgen er acties en interventies en plannen de leerkrachten vervolgens hun nieuwe periodes en lessen (de zogeheten PDCA-cyclus wordt gehanteerd, Plan, Do, Check, Act)

SCHOOLDOCUMENT

Basiskwaliteit rekenen

Schoolambities: we streven naar een verdeling van 80% I-III scores en 20% IV-V scores. Dit is reëel gezien onze LVS resultaten en onze leerlingpopulatie.

Visie:

Bij ons op school werken wij vanuit de leeftijdsfasen van het kind. Ook het rekenonderwijs willen wij daarbij sluitend maken, met hoofd, hart en handen.

Onze kleuters gaan in het vrijespel ontdekkend aan het rekenen als voorbereiding op het bewuste rekenonderwijs in de onderbouw. Met de oudste kleuters worden activiteiten, gericht op gecijferdheid ondernomen.

Klas 1 en klas 2 zijn beweegklassen en het rekenonderwijs wordt daarbij toegepast in de beweging. Gedurende de periode dat kinderen in klas 3 tot en met 6 zitten zal het rekenonderwijs langzaam ombuigen: periodes rekenen worden afgebouwd en oefeningen rekenen worden uitgebouwd. Zo is er ruimte voor andere periodes in de hogere klassen.

Missie:

Wij willen dat ieder kind in klas 6 onze school verlaat met voldoende rekenkennis. Daarom houden wij de referentiekaders rekenen van het Nederlands onderwijs aan.

Op onze school rekenen wij als vrijeschool. Bij de kleuters werken wij met de rekendoelen van de vrijeschool. In de onderbouw zijn de doelen van een rekenmethode leidend, maar de instructie is op vrijeschool wijze.

Kinderen verwerken rekenlessen in zowel het periodeschrift als in een werkboek van de gebruikte methode.

Leerlijn

Wij werken met de leerlijnen van de Vrije school in Parnassys. Deze leerlijnen voldoen aan de kerndoelen/referentieniveaus. De doelen van de methode Wereld in getallen zijn leidend bij het geven van ons rekenonderwijs. De leerkrachten werken met periodeplannen van gemiddeld 4 weken, waarin de leerdoelen per periode worden opgenomen. In de rekenperiodes wordt nieuwe lesstof aangeboden en in de oefeningen wordt er geoefend in de methodeboeken Wereld in getallen. *Gemiddeld zijn er 4 periodes per jaar per klas. Afhankelijk van de ontwikkelingsleeftijd, de leerdoelen en de extra aandacht wordt bekeken welk onderwerp in de periodetijd aan bod komt. Er kunnen ook specifieke onderwerpen aan bod komen zoals breuken, meten / tijd / geld..*

Leertijd

Per week besteden wij 5 uur aan rekenen.

Didactisch handelen

Wij gebruiken het Directe InstructieModel (DIM) bij het geven van onze instructies. Daarnaast werken wij met 3 niveaugroepen, waarbinnen wij differentiëren in de lesstof en de leertijd. Bij rekenproblemen gebruiken wij het protocol Ernstige Reken- en Wiskunde problemen en Dyscalculie.

Didactische strategieën

Wij bieden de leerlingen eerst basisstrategieën aan bij rekenen. Deze moeten de leerlingen eerst beheersen. Daarna is er ruimte voor andere strategieën. Wij geven leerlingen die meer uitdaging nodig hebben andere opdrachten, zoals Plusboek WIG, Rekeningjagers, Rekenpanda. Deze leerlingen krijgen een verkorte instructie en compacten het werk. Hierdoor is er meer tijd/ruimte over voor verdieping/ pluswerk.. Leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben, geven wij verlengde instructie, deze instructie is in kleinere stappen. Ook gebruiken we daarbij concrete materialen, om de mentale handelingen zichtbaar te maken.

Mocht een leerling vanaf groep 6, niet bij kunnen blijven bij het aanbod, dan zullen wij het aanbod aanpassen en de leerlijn binnen 1F volgen (zeker bij de leerlingen bij een OPP)

Differentiatie

Er wordt gedifferentieerd in instructie, verwerking en in tijd. Sommige leerlingen hebben meer instructie nodig, sommigen minder. Sommige leerlingen hebben ander verwerkingsmateriaal nodig, meer of minder of in een andere vorm. Hier wordt nauwkeurig naar gekeken. Ook wordt er gedifferentieerd in tijd, sommige leerlingen hebben meer tijd nodig dan andere leerlingen om de lesstof te verwerken.

Per les wordt er met behulp van het Directe instructiemodel (DIM) gekeken of de leerlingen de lesstof beheersen. Aan de hand hiervan wordt bekeken welke leerlingen verkorte instructie nodig hebben en welke leerlingen verlengde instructie. De methode gebonden toetsen uit de WIG worden per blok afgenomen. Hieruit blijkt welke leerlingen de aangeboden leerstof beheersen en welke leerlingen herhaling nodig hebben.

Per periode wordt er vooraf een grove indeling gemaakt in 3 niveaugroepen. Het kan zijn dat tijdens de les blijkt dat je hiervan af kan wijken. Aan het eind van de periode evalueert de leerkracht op de indeling en deelt de groepen opnieuw in.

Organisatie

We werken per jaar tijdens periodeonderwijs met vier rekenperiodes van vier weken. In de lagere groepen komen voornamelijk de basisstrategieën aanbod.

Naast de rekenperiodes is er elke dag een oefenuur voor rekenen. Tijdens het oefenuur wordt de aangeboden lesstof ingeoefend.

We werken met een instructietafel, met de timetimer om de tijd aan te geven. Dit ondersteunt ons bij het klassenmanagement.

Evalueren opbrengsten

Elke periode wordt geëvalueerd in Parnassys na gemiddeld 4 weken. Deze evaluatie wordt zowel kwantitatief als kwalitatief gedaan per leerling. De bloktoetsen van de methode zorgen ook voor een evaluatiemoment en de 2-half jaarlijkse CITO toetsen. De CITO toetsen worden samen met de intern begeleider geëvalueerd tijdens de groepsbesprekingen en per leerling wordt er gekeken naar de vaardigheidsgroei. Naar aanleiding hiervan volgen er acties en interventies en plannen de leerkrachten vervolgens hun nieuwe periodes en lessen (de zogeheten PDCA-cyclus wordt gehanteerd, Plan, Do, Check, Act)

Schooldocument

Basiskwaliteit begrijpend lezen.

Schoolambities: we streven naar een verdeling van 80% I-III scores en 20% IV-V scores. Dit is reëel gezien onze LVS resultaten en onze leerlingpopulatie.

Leerlijn

Wij werken met de leerlijnen van de Vrije school in Parnassys. Deze leerlijnen voldoen aan de referentieniveaus. De katern leerlijnen en bouwstenen begrijpend lezen van de Begeleidingsdienst Vrije School is voor ons een leidraad. Daarnaast worden er in de lagere klassen de werkbladen van Nieuwsbegrip gebruikt (niet meer!). Begrijpend lezen gebeurt bij ons op school door de gehele dag heen, begrijpend luisteren valt hier ook onder, bijvoorbeeld tijdens de verhalen van de vertelstof. De kinderen maken een boekverslag als ze een boek uit hebben. In sommige periodes wordt er meer aan begrijpend lezen gewerkt, dan in andere periodes. Er zijn geen aparte periodes voor begrijpend lezen. In hogere klassen kunnen er aparte periodes worden ingelast voor begrijpend lezen gecombineerd met leesmotivatie. Ook krijgt begrijpend lezen een belangrijke plaats tijdens de periodes van de zaakvakken geschiedenis, aardrijkskunde etc. Het begrijpend lezen wordt in de klassen 1 t/m 3 gekoppeld aan het technisch lezen, vooral bij het behandelen van de leesbladen van de vrije school en José Schraven. Later in de week krijgt de betekenis van de woorden op deze leesbladen en vragen bij de leesteksten meer aandacht.

Leertijd

Per week besteden wij 8 uur aan taal/lezen, waarvan tenminste een uur per week aan begrijpend lezen/luisteren vanaf klas 2. Sommige leerkrachten hebben dit uur los op het rooster staan, anderen hebben het in hun periodeonderwijs geïntegreerd. Leerkrachten zijn hier vrij in.

Didactisch handelen

Wij gebruiken het Directe Instructiemodel (DIM) bij het geven van onze instructies. Daarnaast werken wij met 3 niveaugroepen, waarbinnen wij differentiëren in de lesstof en de leertijd. Tijdens de instructie gebruiken wij bij ons didactisch handelen het modellen: dit is hardop denken door de leerkracht om leerlingen bewust te maken van de strategieën die nodig zijn om een tekst te begrijpen. Het idee dat begrijpend lezen alleen is te verbeteren door het hanteren van de juiste leesstrategieën komt tegenwoordig steeds meer op de achtergrond. Men staat tegenwoordig veel meer voor dat alle kinderen (ook de kinderen die minder goed zijn in technisch lezen) rijke teksten aangeboden krijgen, waarbij het uitbreiden van de woordenschat wordt gestimuleerd. Het aanbieden van vereenvoudigde teksten bij de minder goede lezers wekt juist meer verwarring, aangezien het belang van de verwijzende woorden en signaalwoorden te groot is ten aanzien van de inhoud van de tekst. In die zin is begrijpend lezen sterk verbonden met leesmotivatie en is het van groot belang dat er veel diverse teksten worden aangeboden.

Didactische strategieën

Wij leren de leerlingen de begrijpend leesstrategieën aan die in de katern leerlijnen en bouwstenen begrijpend lezen van de Begeleidingsdienst Vrije school staan. Dit zijn de volgende strategieën:

- Aanpakstrategieën: zoekend lezen, globaal lezen, nauwkeurig lezen, studerend lezen.
- Leesstrategieën voor/tijdens/na het lezen: voorspellen, voorkennis activeren, monitoren, visualiseren, woorden leren uit een verhaal, vragen stellen, hoofdgedachte, samenvatten en mijn mening.

Een voorwaarde voor goed begrijpend leeslessen is veel leesteksten en een rijke schoolbibliotheek met voldoende actuele kinderboeken en jeugdliteratuur. Onze leerlingen maken gedurende hun schoolloopbaan kennis met verschillende tekstsoorten. Zie voor een overzicht van deze tekstsoorten de katern van de Begeleidingsdienst Vrije scholen.

Differentiatie

Er wordt gedifferentieerd in instructie, verwerking en in tijd. Sommige leerlingen hebben meer instructie nodig, sommige minder. Sommige leerlingen hebben ander verwerkingsmateriaal nodig, meer of minder of in een andere vorm. Hier wordt nauwkeurig naar gekeken. Ook wordt er gedifferentieerd in tijd, sommige leerlingen hebben meer tijd nodig dan andere leerlingen om de lesstof te verwerken.

Per les wordt er met behulp van het Directe instructieModel (DIM) gekeken of de leerlingen de lesstof beheersen. Aan de hand hiervan wordt bekeken welke leerlingen verkorte instructie nodig hebben en welke leerlingen verlengde instructie.

Per periode wordt er vooraf een grove indeling gemaakt in 3 niveaugroepen. Het kan zijn dat tijdens de les blijkt dat je hiervan af kan wijken. Aan het eind van de periode evalueert de leerkracht op de indeling en deelt de groepen opnieuw in.

Organisatie

De leerkrachten bepalen zelf hoe ze hun begrijpend leeslessen inplannen en op het rooster zetten. Het kan geïntegreerd worden in het periode onderwijs, maar het kan ook los op het rooster.

Als klaarwerk zetten we het volgende in: lezen

We werken met een instructietafel, een timetimer om de tijd aan te geven. Dit ondersteunt ons bij het klassenmanagement.

Evaluatie opbrengsten

De doelen van begrijpend lezen zitten verweven in verschillende periodes. Elke periode wordt geëvalueerd in Parnassys. Deze evaluatie wordt zowel kwantitatief als kwalitatief gedaan per leerling. Vanaf klas 3 worden de 2-halfjaarlijkse CITO toetsen afgenomen. De CITO toetsen worden samen met de intern begeleider geëvalueerd tijdens de groepsbesprekingen en per leerling wordt er gekeken naar de vaardigheidsgroei. Naar aanleiding hiervan volgen er acties en interventies en plannen de leerkrachten vervolgens hun nieuwe periodes en lessen (de zogeheten PDCA-cyclus wordt gehanteerd, Plan, Do, Check, Act)

INTEGRALE JAARPLANNER

Via deze [link](#) is de integrale planner 20-21 in te zien in ons domein van Google Drive.

DIDACTISCH GROEPSOVERZICHT

Didactisch groepsoverzicht.				
Klas: Datum:		leerkracht: schooljaar:		
Naam leerling + geboortedatum + zorgniveau	Stimulerende/meewerkende factoren *hierbij horen ook de sociaal emotionele ontwikkeling en de werkhouding.	Belemmerende/risico factoren *hierbij horen ook de sociaal emotionele ontwikkeling en de werkhouding.	Specifieke onderwijsbehoeften	Bijzonderheden of extra notaties

Didactisch groepsoverzicht.	
Klas: Datum:	leerkracht: schooljaar:

Naam leerling + geboortedatum + bijzonderheden + zorgniveau	Fonemisch bewustzijn kleuters	Herfstsignalering klas 1 en 2	Rekenen Toets E+ VS + DLE	Rekenen Toets M+ VS + DLE	Spelling Toets E + VS + DLE	Spelling Toets M + VS + DLE	Tech. Lez. Toets E + VS + DLE	Tech. Lez. Toets M+ VS + DLE	Begrijpend lez. Toets E + VS + DLE	Begrijpend Lez. Toets E + VS + DLE

Clustering leerlingen	Cluster 1: uitdaging	Cluster 2: basisgroep	Cluster 3: instructie afhankelijk + eigen leerlijn	Organisatie
Technisch lezen				
Spelling				
Rekenen/wiskunde				
Begrijpend lezen				
<u>Notities groepsbespreking September + evaluatie:</u>				

Clustering leerlingen	Cluster 1: uitdaging	Cluster 2: basisgroep	Cluster 3: instructie afhankelijk + eigen leerlijn	Organisatie
Technisch lezen				
Spelling				
Rekenen/wiskunde				
Begrijpend lezen				
<u>Notities groepsbespreking November + evaluatie:</u>				

--

Clustering leerlingen	Cluster 1: uitdaging	Cluster 2: basisgroep	Cluster 3: instructie afhankelijk + eigen leerlijn	Organisatie
Technisch lezen				
Spelling				
Rekenen/wiskunde				
Begrijpend lezen				

Notities groepsbespreking Februari + evaluatie:

Clustering leerlingen	Cluster 1: uitdaging	Cluster 2: basisgroep	Cluster 3: instructie afhankelijk + eigen leerlijn	Organisatie
Technisch lezen				
Spelling				
Rekenen/wiskunde				
Begrijpend lezen				

Notities groepsbespreking April + evaluatie:

Evaluatie juni:

Bijlage didactisch groepsoverzicht.

Bijzonderheden

Hierin beschrijf je de bijzonderheden van de leerling. Bijvoorbeeld; kleuterverlening, dyslexie(in familie), onderzoek door externe.

Vaardigheidsgroei toetsen

- 1.Herfstsignalering klas 1 en 2
- 2.Vak – hier noteer je de vakken waarvan toetsen zijn afgenomen.
- 3.Toets- hier noteer je welke toets aanbod is gekomen. Midden toets is dikgedrukt en eindtoets is onderstreept. Ook noteer je hier de score van de leerling in A,B,C,D of E.
- 4.Vaardigheidsscore- hier noteer je de vaardigheidsscore van de leerling. Dit doe je door de vaardigheidsscore van de midden toets dikgedrukt te maken en de vaardigheidsscore van de eindtoets maak je onderstreept.
- 5 DLE didactische leeftijdsequivalent.

Stimulerende/meewerkende factoren

Een formulier van de stimulerende/meewerkende factoren vind je in google drive onder de naam; stimulerende/belemmerende factoren.

Belemmerende/risico factoren

Een formulier van de belemmerende/risico factoren vind je in google drive onder de naam; stimulerende/belemmerende factoren.

Specifieke onderwijsbehoeften

- Heeft opdrachten nodig.....
 - Heeft een instructie nodig.....
 - Heeft (leer)activiteiten nodig.....
 - Heeft feedback nodig.....
 - Heeft leeromgeving nodig....
 - Heeft een leerkracht nodig....
 - Heeft klasgenoten nodig.....
 - Heeft ondersteuning nodig....
- *een uitgebreid formulier van de specifieke onderwijsbehoeften vind je in google drive onder de naam; formulier onderwijsbehoeften.

Zorgniveau

- 1-Individuele, incidentele zorg door groepsleerkracht.
- 2-Extra zorg in de groep; handelingsplan.
- 3-Extra zorg op schoolniveau door intern deskundige.
- 4-Extra zorg na raadplegen/onderzoek externe deskundige(n), meestal na SOT bespreking en/of eigen leerlijn.
- 5-Plaatsing op een school voor speciaal onderwijs.

Clustering

- Cluster 1- uitdaging
- Cluster 2- basisgroep (instructie gevoelig)
- Cluster 3- instructie afhankelijk
+ eigen leerlijn

Naast de clustering beschrijf je de organisatie van jouw klas. Doe dit kort en bondig.

Notities groepsbespreking

Hierin beschrijf je kort de uitkomsten van een groepsbespreking met de intern begeleider. Belangrijke notities worden hierin opgenomen.

Evaluatie juni

Aan het eind van het schooljaar evalueer jij je plan.

1. Dyslexie protocol

Rudolf Steinerschool Rotterdam

Inhoudsopgave:

- o Dyslexie protocol op de vrije school
- o Protocol kleuterklas
- o Protocol klas 1
- o Protocol klas 2
- o Protocol klas 3
- o Protocol klas 4
- o Protocol klas 5
- o Protocol klas 6

Bijlage 1 Oudste kleuter activiteit

Bijlage 2 Remediërende methoden en materialen

Bijlage 3 De niveaus van zorg

Bijlage 4 Aandachtspunten voor de begeleiding van kinderen met dyslexie

- Protocol voor aanmelding bij de vergoede zorg.

Dyslexie protocol op de vrije school

Onze school heeft het protocol opgesteld aan de hand van het Protocol Dyslexie voor Vrije scholen van de Begeleidingsdienst Vrije Scholen. Dit protocol is weer geschreven naar het protocol Leesproblemen en Dyslexie van het Expertisecentrum Nederland (2011).

Er wordt op onze school gewerkt met de aanpak en doelen zoals beschreven in die publicatie. Op de volgende bladzijden wordt dan ook alleen het protocol per klas beschreven. Al het andere is te vinden in het naslagwerk van de BVS.

Vanaf klas 5 wordt er geen apart protocol meer vermeld. Hier worden de niveaus van zorg gevolgd zoals genoemd in het ondersteuningsplan. Vanaf klas 4 wordt voor zwakke lezers de DMT en de AVI nog steeds als diagnostische toets afgenomen.

Kleuterklas (groep 1 en 2)

Rudolf Steinerschool Rotterdam

Toetsing individueel / klassikaal I K	wie	datum	bespreken	interventie
1. Leerlingvolgsysteem Begeleidingsdienst voor vrijescholen		Volgens schema wanneer kinderen 4, 5 en 6 jaar zijn	Reden voor zorg of onduidelijk: leerkracht/intern begeleider	Bij vragen: Invullen lijst vroeg LVS) Handelingsplan
2. Verwachtingskaart oudste kleuters		november	Leerkracht/intern begeleider	HP bij kinderen die in categorie verwachtingskaart vallen
3. Onderzoek auditieve waarneming en visuele discriminatie (uit het LVS) remedial door leerkracht		nov. dec. .	Leerkracht/ intern begeleider	Bij vragen: invullen lijst vroeg LVS) Handelingsplan
4. Herhaling onderzoek door de leerkracht bij de kinderen waar n.a.v. het onderzoek van punt 3 nog twijfels over zijn en onvoldoende gescoorde onderdelen.		mei	Leerkracht/ intern begeleider	Als een kleuter een extra jaar wordt altijd een handelingsplan
5. 'Twijfelleerlingen' worden in de pedagogische vergadering besproken		mei	College	
6. Warme overdracht en via parnassys/didactisch groepsoverzicht van de kleuters in het college aan de ontvangende leerkracht		juni/juli	College	
7. Bijstellen van handelingsplannen		5 keer per jaar volgens rooster	Leerkracht, eventueel met behulp van de intern begeleider	

Klas 1 Dyslexieprotocol Rudolf Steinerschool Rotterdam /Krimpen aan den IJssel

Toetsing materiaal niveau	datum	Bespreken wie	interventie
1. overdracht van de kleuters naar de eerste klas is aan het einde van de kleutertijd	juni	Bespreking van de toekomstige eerste klassers in de pedagogische vergadering Directeur/ib agendeert.	Kinderen waarvoor de lijst bij de eerste klas vroeger kenmerken dyslexie is
2. Gesprek kleuterleidsters – 1 ^e klasleerkracht	september		Idem
3. Signaleringsgesprek motorisch en algemeen functioneren aan de hand van de observatielijst	Begin november	Klassenleerkracht, handwerklerkracht, euritmiste en intern begeleider	Extra aandacht geven bij de (schrijfoefeningen)
4. Leervoorwaarden Struiksma auditieve voorwaarden: Audant, Audisynt	november	Klassenleerkracht, ib/rt	Normen Struiksma Niveau 2 (Zie bijlage a.) Bij extreme auditieve uitval: orthopedagogie.
4.a hertoetsen uitvallers punt 4	Januaru/ februari	Klassenleerkracht, ib/rt	Niveau 3 (Zie bijlage a)
5. Letterkennis: Letters lezen van letterkaart en letterdictee van tot dan toe behandelde letters.	januari	Klassenleerkracht, ib/rt	80% goed 80% goed Niveau 2 (Zie bijlage a.)
5.a hertoetsen uitvallers punt 5	maart	klassenleerkracht/ib/rt	Niveau 3 (zie bijlage a)
6. Leesvaardigheid van tot dan toe behandelde letters, woorden en een paar zinnen (zie bijlage) Letterdictee/letterkennis minimaal de medeklinkers (behalve q, x, c, y), lange en korte klanken. Woordendictee 6a. Hertoetsing uitvallers 6	mei juni	Klassenleerkracht, ib/rt	80% goed Niveau 2 (Zie bijlage a)

Klas 2 Dyslexieprotocol Rudolf Steinerschool Rotterdam /Krimpen aan den IJssel

Toetsing materiaal niveau	datum	Bespreken wie	interventie
1. Lezen: minimum niveau: Drie-Minuten-Toets dle 5 AVI-M3(dle 5)	okt/ november	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2 (zie bijlage a) 6 weken
1.a. hertoetsen uitvallers AVI-M3/DMT	januari	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3 (zie bijlage a)
2. Spelling: Minimum niveau: Cito E3 dle 10	januari	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2 (bijlage a)
2a hertoetsen uitvallers Cito E 3	Eind maart	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3 (zie bijlage a)
3. Lezen Minimum niveau DMT dle 15 Minimaal Avi E3/M4 dle 15	Mei/ juni	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3 / 4 (zie bijlage a) Vooruitgang van minimaal 1 / 2 toetsing. Indien M3 niet gehaald Aankondiging misschien niveau 3 schooljaar.
3.a hertoetsen uitvallers AVI E3/M4	juni	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)
4. Spelling Minimum niveau: Cito M4 dle 15	juni	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2 / 3 (zie bijlage a)
4a. hertoetsen uitvallers spelling M4	Juli/ sept.	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)

--	--	--	--

Klas 3 Dyslexieprotocol Rudolf Steinerschool Rotterdam /Krimpen aan den IJssel (2010-2011)

Toetsing materiaal niveau	datum	Bespreken wie	interventie
1. Lezen Minimum niveau DMT dle 15 Minimum: beheersing Avi M4 (dle 15)	oktober / november	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4 (zie bijlage a)
1.a.hertoetsen uitvallers AVI-M4/DMT	Januari februari	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a) Indien AVI M 4 niet bereikt is, in het goede niveau van zorg gevoerd zijn. Indien niet vold. zorgverzekeringsprotocol uitv.
2. Spelling Cito minimum niveau E4 dle 20	Jan/febr.	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4 *
2a hertoetsen uitvallers punt 2.	Eind maart	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)
3. Lezen DMT M5 dle 25 Avi M5(dle 25)	Mei/juni	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4
3.a hertoetsen uitvallers AVI M5	juni	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)
4. Cito M5 dle 25	juni	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)
4a.hertoetsen uitvallers 4.	Juli/ sept.	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)

Klas 4 Dyslexieprotocol Rudolf Steinerschool Rotterdam /Krimpen aan den IJssel (2010-2011)

Toetsing materiaal niveau	datum	Bespreken wie	interventie
1. Lezen Minimum: beheersing Avi E5(dle 30) DMT E5 (dle 30)	oktober / november	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4 (zie bijlage a)
1.a.hertoetsen uitvallers AVI-E5/DMT	januari	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)
2. Spelling Streefniveau: Cito M6 (score C /III) Cito tech. lezenM6 (score C III)	januari	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4 *
2a hertoetsen uitvallers punt 2.(M6)	Eind maart	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)
3. Lezen Streefniveau: DMT: E6(score C /III) Avi E6 (score C III)	Mei/ juni	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4
3.a hertoetsen uitvallers AVI M6	juni	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)

4.Streefniveau: - Spelling Cito E6 (score C /III) - Cito tech.lezen E6 (score C /III)	juni	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4 *
4a.hertoetsen	Juli/sept.	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)

/

Klas5

Dyslexieprotocol Rudolf Steinerschool Rotterdam /Krimpen aan den IJssel (2010-2011)

Toetsing materiaal niveau	datum	Bespreken wie	interventie
1. Lezen Minimum: beheersing Avi E6(dle 40)	oktober / november	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4 (zie bijlage a)
1.a.hertoetsen uitvallers AVI-E6/DMT	februari	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)
2. Spelling Minimaal Pi-dictee 9 blokken (dle 45,80% hiervan)	november	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4 *
2a hertoetsen uitvallers punt 2.	februari	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)
3. Lezen Minimum: beheersing Avi M7(dle 45)	mei	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4
3.a hertoetsen uitvallers AVI M7	juni	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)
4. Spelling Minimaal 9 blokken (dle 50, 80% hiervan)	mei	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4 *
4a.hertoetsen uitvallers methode gebonden controledictee (Zelfs.spellen, Spelling in de Lift)	juli	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)

/

Klas 6

Dyslexieprotocol Rudolf Steinerschool Rotterdam /Krimpen aan den IJssel (2010-2011)

Toetsing materiaal niveau	datum	Bespreken wie	interventie
1. Lezen beheersing Avi E7(dle 50)	januari	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4 (zie bijlage a)
1.a.hertoetsen uitvallers E7	April/mei	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)
2. Spelling Minimaal Pi-dictee 9 blokken (dle 55,80% hiervan)	januari	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 2/3/4 *
2a hertoetsen uitvallers punt 2.	April/mei	IB/RT en klassenleerkracht	Niveau 3/4 (zie bijlage a)

Bijlage 1

'oudste kleuter activiteit'

Wat houdt dit in?

- Het stimuleren van de beginnende geletterdheid in een betekenisvolle context.
- Laten kennis maken met taalvaardigheden als basis voor het latere lezen en schrijven.
- Dit als extra activiteit naast wat er al op dit gebied aangeboden wordt door de kleuterleidster.

Voor wie?

- De oudste kleuters die deelnemen aan de middagklas, d.w.z. de 5 en 6 jarigen

Wanneer?

- twee maal per week 30 min. door de leerkracht in de kleuterklas

Doelstellingen?

- Deze staan uitvoerig beschreven in de publicatie: Kinderen leren lezen, naar een protocol leesproblemen en dyslexie in de vrije scholen.

Activiteiten

- Publicatie Fonemisch bewustzijn van de BVS van Annechien

Samenvatting van deze doelen:

Boekorientatie:

- toont interesse in prentenboeken
- kent leeswijze/ kijkrichting

Verhaalbegrip:

- toont betrokkenheid bij lezen en vertellen
- speelt of tekent n.a.v. verhaal

Functies van geschreven taal:

- herkent symbolen en pictogrammen

Relatie gesproken / geschreven taal:

- herkent namen
- vraagt naar woorden (wat staat daar?)
- "schrijft" uit zichzelf

Taalbewustzijn:

- past eindrijm toe
- kan verschillen horen (auditieve discriminatie)
- kan klankpositie in een woord herkennen
- kan klanken samenvoegen tot een woord (auditieve synthese)
- kan klanken uit een woord halen (z auditieve analyse)

Alfabetisch principe:

- schrijft eigen naam

Opbrengsten hiervan worden getoetst in het LVS. Zie LVS kleutervolgsysteem en in klas 1 in

de deoltoetsen van Struiksmā. Zie protocol dyslexie klas 1

Bijlage 2

Remediërende methoden en materialen

Technisch lezen:

- Leesweg

Thieme Meulenhoff

- TNL (toch nog lezen lezen)

- Leesboeken

Een flink aantal deeltjes uit de serie Zoeklichtje

Uitgeverij Zwijsen

- Computerprogramma de Leesladder

Uitgeverij Zwijsen nov. 2000

- Curriculum schoolrijpheid

deel 2a auditieve training

In den Kleeft

- Zuid- vallei

Giralis

- Wat zeg je? Methode voor auditieve taalontwikkeling voor kleuters

M. van Wijk 1999

- Flitskaartjes van alle klanken

Flitskaartjes met wisselrijtjes

Flitskaartjes met mkm, mkmm, mmkm-woorden

- Wasmethode

Pravoo

- RALFI leesaanpak

- Connect lezen

- Veilig en vlot

- Jose Schraven; zp leer je kinderen lezen en spellen

- Begeleidingsdienst voor vrije scholen; kinderen gaan lezen

Spelling:

- Voortgezette spelling

Luc de Koning Pravoo 2001

- Zelfstandig spellen

Becadidact

- Woordbouw nieuw
Thieme Meulenhoff

- Spelling in de lift nieuw
Becadidact

- Computerprogramma; woordenhaai

Begrijpend lezen:

-Hulpboek groep 4 t/m 8
Cito 2003

Bijlage 3

De niveaus van zorg

1. Het eerste niveau van zorg betreft het geven van goed leesonderwijs met extra aandacht voor de verschillende leesniveau's van leerlingen zonder dat hiervoor ingrijpende plannen zijn gemaakt; de gewone extra zorg die binnen de groep aan individuele leerlingen wordt gegeven. De hulp is incidenteel. In een paar weken tijd is de extra aandacht die de leerling krijgt waarschijnlijk niet meer nodig voor dit specifieke 'probleem'. De leerkracht kan zelf een (groeps-)plan voor deze leerlingen maken. In dit niveau worden de incidentele uitvallers geholpen.
2. De zorg op niveau twee heeft als kenmerk dat ook de IB'er of RT'er meedenkt en betrokken wordt bij het maken van het handelingplan. Het handelingsplan wordt van tevoren gemaakt, doelen en tussendoelen worden aangegeven, het te gebruiken materiaal wordt erin aangegeven. Na 8 weken wordt er geëvalueerd.
De ouders worden op de hoogte gesteld.
De extra zorg wordt in de klas gegeven of in niveaugroepjes. Soms worden leerlingen in de klas door de RT'er geholpen. Soms krijgen ze een map mee waarin werk zit waaraan ook op andere tijden kan worden doorgewerkt. Dit betreft ongeveer 25% van alle leerlingen.
3. In het derde niveau van zorg wordt een leerling uit de klas gehaald en individueel begeleid door de rt'er. In dit niveau worden de intensieve zorgleerlingen geholpen. Dit na een intern onderzoek door de rter of de ib'er. Bij extreme uitval kan eventueel doorverwezen worden naar een logopediste.
De ouders worden bij het proces betrokkenen dienen daarbij dagelijks 15 -20 minuten te oefenen. Dit niveau van zorg betreft ongeveer 10% van alle leerlingen. De zorgcyclus ziet er als volgt uit:
 - 2 maal per week extra intensieve ondersteuning
 - Individueel
 - bij de remedial teacher buiten de klas
 - 8 weken
 - na 8 weken hertoetsing en zo nodig herhaling van bovenstaande cyclus:
 - Indien nodig minimaal ongeveer 20-24 weken.
 - minimaal 3 achtereenvolgende meetmomenten
4. Een leerling gaat naar het vierde niveau van zorg, wanneer de opbrengsten uit de eerdere niveaus niet tot voldoende verbetering leiden. Dit betreft ongeveer 3% van alle leerlingen. Na twee of drie handelingsplannen is dit het geval. In het vierde niveau wordt er in goed overleg met de ouders, extern diagnostisch onderzoek aangevraagd om vast te stellen of er sprake is van (ernstige)dyslexie.
5. Indien dit het geval is volgt er een gespecialiseerde dyslexiebehandeling binnen de gezondheidszorg waarbij met de school wordt samengewerkt. Er worden handelingsadviezen gegeven waardoor na een dergelijk onderzoek de leerling weer terug kan stromen naar niveau drie of twee. Vaak krijgt de leerling hier een individuele leerweg.

Bijlage 4

Aandachtspunten voor de begeleiding van kinderen met dyslexie

Spelling:

- Bied opdrachten aan die passen bij het niveau van het kind i.v.m. succeservaringen
- Leg de nadruk op woorden die goed geschreven zijn
- Spelfouten niet met rood aanduiden, maar het juiste woord er bij schrijven
- Afspraken maken over beperkingen in het meetellen van spellingfouten bij andere vakken dan spelling.
- Toestaan dat taalwerk op de computer gemaakt wordt, m.b.v. spellingcontrole
- Extra tijd voor schriftelijke overhoringen
- De tekst die kinderen van het bord over moeten schrijven op papier aan hen geven
- visuele ondersteuning door de categoriekaarten

Lezen:

- Geen 'hardop' leesbeurten in de klas
- Gebruik leesstrook
- Leesliniaal
- Extra tijd voor leesopdrachten
- voor -, koor-, doorlezen
- zingend lezen

Bij toetsen:

- Verlengde rustpauzes
- Extra tijd geven
- Vergroot lettertype kan helpen

2. Protocol Dyscalculie

Rudolf Steinerschool
Krimpen aan den IJssel
Januari 2017

Inhoud

Inleiding	3
Visie en uitgangspunten	4
Wat wordt verstaan onder dyscalculie ?	6
Leren rekenen en rekenproblemen	7
Drie pijlers	8
Interne diagnostiek	9
Externe diagnostiek	10
Stappenplan protocol ERWD	11
Formulier rekenproblemen	12

Inleiding

Aan de hand van het landelijk protocol ERWD (*Ernstige Reken- Wiskunde problemen en Dyscalculie*) is het protocol van De Rudolf Steinerschool tot stand gekomen.

Het protocol richt zich op het rekenwiskunde-onderwijs aan alle leerlingen op onze school. Het doel van rekenwiskunde-onderwijs is *functionele gecijferdheid*, afgestemd op de mogelijkheden van iedere individuele leerling. Hierbij gaat het om adequaat handelen in functionele, dagelijkse situaties.

Het protocol biedt een leidraad voor de volgende activiteiten :

- het ontwikkelen van goed rekenwiskunde-onderwijs;
- het afstemmen van het onderwijs op de ontwikkeling van leerlingen;
- het voorkomen van reken- wiskunde-problemen;
- het gericht begeleiden van leerlingen met rekenwiskunde-problemen en dyscalculie;
- het ontwikkelen van rekenbeleid;
- het ontwikkelen van zorgbeleid.

Waar het woord rekenen staat, worden daarmee alle domeinen van rekenen-wiskunde bedoeld, zoals dit in het onderwijs is ingedeeld:

Getallen en Bewerkingen, Verhoudingen, Meten en Meetkunde en Informatieverwerking.

Visie en uitgangspunten

Het vertrekpunt van dit protocol is onze onderwijssituatie, waarbinnen we streven naar passend onderwijs voor onze leerlingen. Passend onderwijs is een samenspel tussen leerling, leerstof en leraar. Iedere leerling heeft recht op onderwijs dat goed afgestemd is op zijn mogelijkheden. Bij de ene leerling verloopt het leren gemakkelijker dan bij de andere leerling. Naarmate problemen groter worden, proberen we het onderwijs zo goed mogelijk af te stemmen op de mogelijkheden van de individuele leerling. Kenmerken en mogelijkheden van de individuele leerling die het leren bevorderen of belemmeren spelen hierbij een rol. Daar waar problemen ontstaan, biedt dit protocol handvatten voor optimale afstemming van het rekenwiskundeonderwijs op de ontwikkeling van de leerling.

Vanuit deze visie hanteren wij de volgende uitgangspunten als leidraad.

1. Functionele gecijferdheid.
2. Ontwikkeling van rekenwiskundige concepten als fundament.
3. Ieder kind is anders.
4. Afstemming van het onderwijsaanbod op de onderwijsbehoeften van de leerling.
5. Onderscheid tussen ernstige rekenwiskunde-problemen en dyscalculie.
6. Vroegtijdige signalering en onderkenning.
7. Diagnosticerend onderwijzen en handelingsgerichte diagnostiek.
8. Resultaatgerichte begeleiding.

De eerste vijf uitgangspunten onderbouwen onze visie op (ernstige) rekenwiskunde-problemen en dyscalculie. De uitgangspunten 6, 7 en 8 vormen de basis voor het handelen in de praktijk.

In het rekenonderwijs is er bij de meeste leerlingen sprake van een normaal verlopende ontwikkeling, waarbij de leerling voldoende baat heeft bij het basisaanbod van het rekenonderwijs. Daarnaast hebben we binnen de school te maken met verschillende gradaties van rekenwiskundige problemen bij individuele leerlingen.

In het protocol gebruiken wij de volgende gradaties:

- Een ontwikkeling met geringe rekenwiskunde-problemen, op te lossen binnen de school met gerichte begeleiding
- Een ontwikkeling met ernstige rekenwiskunde-problemen die in principe op te lossen zijn met intensieve begeleiding binnen de school, eventueel in samenwerking met externe ondersteuning. De intensieve begeleiding bestaat uit remedial teaching, hulpouders en de begeleiding door leerkrachten in de klas.
- Een ontwikkeling met ernstige en hardnekkige rekenwiskunde-problemen, die om een specifieke begeleiding binnen de school vraagt. Dit gaat altijd samen met extern onderzoek en ondersteuning. Alleen in dit geval spreken wij van dyscalculie.

Doelstellingen van dit protocol:

Het eerste doel van dit protocol is rekenwiskunde-problemen te voorkomen door middel van preventief handelen;

Het tweede doel is het bieden van handreikingen en richtlijnen om problemen in de rekenwiskundige ontwikkeling vroegtijdig te signaleren en te verhelpen;

Het derde doel is het bieden van passende en effectieve begeleiding in situaties waar toch problemen ontstaan (interventie) om zo de kwaliteit van de begeleiding van leerlingen met (ernstige) rekenwiskunde-problemen of dyscalculie te verhogen;

Het vierde doel is iedere leerling te brengen tot een passend, acceptabel niveau van functionele gecijferdheid.

Wat wordt verstaan onder dyscalculie ?

Dyscalculie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen met het leren en vlot, accuraat oproepen/toepassen van reken-wiskundekennis (feiten en afspraken), die blijvend zijn ook na gedegen onderwijs en specifieke ondersteuning.

In de praktijk is de grens tussen ernstige rekenwiskunde-problemen en dyscalculie moeilijk te trekken. Alleen met extern diagnostisch onderzoek en vervolgens een periode van intensieve, deskundige begeleiding kan worden vastgesteld of het gaat om ernstige rekenwiskunde-problemen of om dyscalculie.

Leren rekenen en rekenproblemen

Leerkrachten (en andere betrokkenen) volgen het denken en handelen van leerlingen door te observeren, analyseren en interpreteren van de rekenwiskundige ontwikkeling.

Deze ontwikkeling, zoals die geldt voor alle leerlingen, bestaat uit vier handelingsniveaus :

1. Materiele handeling : informeel handelen in werkelijkheidssituaties (doen);
2. Perceptieve handeling: voorstellen van werkelijkheidssituaties in concrete afbeeldingen;
3. Verbale handeling : voorstellen en modellen (representeren van de werkelijkheid aan de hand van denkmodellen);
4. Mentale handeling: formele bewerkingen uitvoeren.

Een goede beheersing van de eerste twee niveaus is voorwaarde voor het handelen en functioneren op de twee hogere niveaus. Het eerste handelingsniveau is tevens de link met het rekenen in dagelijkse situaties en daardoor de basis voor functionele gecijferdheid. Aan de hand van deze niveaus kan de leerkracht:

- vaststellen op welke handelingsniveaus leerlingen zitten in zijn les rekenen (observeren en signaleren);
- * zijn onderwijs afstemmen op de handelingsniveaus van de leerlingen
- handelingen van leerlingen observeren, analyseren en interpreteren om te bepalen welke interventies nodig zijn.

Om goed zicht te krijgen op problemen is het belangrijk om te volgen hoe een leerling handelt tijdens het oplossen van een rekenwiskundig probleem. Hoe doorloopt een leerling de oplossingsprocedure van de opdrachten? Gaat de leerling stapsgewijs naar een bewerking (plannen), vandaar naar een oplossing (uitvoeren van de bewerking) en van de oplossing terug naar het oorspronkelijke probleem (reflecteren). Naast het eigenlijke rekenen is het stapsgewijs handelen vanuit de opgave vaak essentieel voor een goed resultaat.

Bij het observeren en analyseren kijkt de leraar niet alleen naar onderwijsfactoren maar ook naar kind kenmerken.

Drie pijlers

In het rekenwiskunde-onderwijs spelen drie variabelen een rol: de leerling, het rekenwiskunde-onderwijs en de leraar. Zij vormen de pijlers van dit protocol.

Pijler 1. De leerling

Binnen de rekenwiskundige ontwikkeling van leerlingen onderscheiden we vier niveaus. Onderaan dit protocol wordt dit in een model weergegeven. Elk niveau heeft een eigen kleur die in het schema wordt gebruikt (groen-geel-oranje – rood). In de volgorde van de niveaus neemt de zorg en dus ook de specifieke afstemming toe.

De leerling kan tijdens een bepaalde periode van zijn rekenwiskundige ontwikkeling tot het ene niveau behoren en op een ander moment tot een ander niveau.

Pijler 2. Het rekenwiskunde-onderwijs

Goed of passend rekenwiskunde-onderwijs houdt in dat de leraar zijn onderwijsaanbod optimaal afstemt op de rekenwiskundige ontwikkeling van de leerling en de daaruit voortvloeiende onderwijsbehoeften.

Dit betekent een continu proces van observeren, signaleren, analyseren, registreren, interpreteren en daardoor komen tot afstemming op specifieke onderwijsbehoeften. Om die afstemming op de ontwikkeling van de (individuele) leerling te realiseren, zijn zorgvuldige analyses van de vorderingen van de leerling en programmering van onderwijsactiviteiten noodzakelijk. Dat wil zeggen dat leerlingen niet allemaal op hetzelfde ogenblik, in hetzelfde tempo, op dezelfde wijze hetzelfde werk doen.

Pijler 3. De leraar

De leraar differentieert binnen de groep structureel door het aanbieden van de leerstof op drie niveaus (basis-, instructie – en verrijkingsgroep). Als een leerling onvoldoende profiteert van het intensievere aanbod van de instructiegroep, kan tot een individuele leerlijn worden overgegaan.

De leerkracht speelt dan - zoveel als mogelijk is binnen de groep - in op de individuele kindkenmerken en onderwijsbehoeften van deze leerling.

Interne diagnostiek

Wanneer bij een leerling (niveau geel) het vermoeden bestaat dat zelfs door gerichte afstemming de gewenste vooruitgang niet wordt geboekt, dan komt de leerling in niveau oranje. Bij deze overgang gaan de leerkracht en de intern begeleider in overleg met de ouders/verzorgers over tot een intern diagnostisch onderzoek.

Wij spreken van diagnostiek als het gaat om :

- een geplande interventie,
- met een duidelijke vraagstelling,
- in een systematisch gesprek met de leerling,
- aan de hand van een weloverwogen selectie van rekenwiskunde-opdrachten,
- met de bedoeling beter te begrijpen hoe de leerling denkt en rekt.
- waarbij kindkenmerken een rol kunnen spelen.

Deze punten worden in een document “Formulier rekenproblemen” beschreven. De conclusie hiervan biedt het vertrekpunt om de afstemming voor deze leerling verder te verfijnen naar zijn specifieke onderwijsbehoeften. Deze specifieke onderwijsbehoeften komen in het groepsplan en groepsoverzicht te staan. Als er een OPP is opgesteld voor de betreffende leerling dan worden deze daarin beschreven. In het groepsplan en groepsoverzicht kan de leerkracht dan volstaan met het verwijzen naar het OPP. Onze school probeert de leerling zolang mogelijk bij het reguliere programma te houden. Als blijkt dat een leerling in niveau oranje - rood baat heeft bij een individuele leerlijn, zal het reguliere programma worden losgelaten. In principe besluiten we hier toe vanaf klas 2 (groep 4). Zijn de maatregelen effectief en komt het ontwikkelingsproces weer op gang, dan kan de leerling eventueel weer aansluiten bij de instructiegroep (regulier programma met verlengde- / extra instructie).

De leerling gaat naar niveau rood als blijkt dat de rekenwiskundige ontwikkeling van de leerling, ondanks intensieve begeleidingen en eventuele externe ondersteuning stagneert. School en ouders en eventueel al betrokken externe deskundigen bespreken met elkaar de mogelijkheden om een extern diagnostisch onderzoek te laten uitvoeren.

Externe ondersteuning en –diagnostiek

Bij leerlingen met reken-wiskundeproblemen in niveau oranje wordt met ouders besproken welke mogelijkheden er zijn voor het inschakelen van externe expertise. Dat kan via PPO, maar ook door een verwijzing naar een particuliere rekenspecialist.

Tijdens deze periode van extra ondersteuning heeft de leerkracht regelmatig contact met de extern deskundige over de aanpak van de rekenproblemen voor de betreffende leerling.

Na een periode van maximaal een half jaar vindt een evaluatie plaats, waarbij vervolgspraken gemaakt worden.

Blijk bij de evaluatie dat de problemen ernstig en hardnekkig zijn en dat de leerling aantoonbaar (LVS) niet of onvoldoende vooruit gaat, dan worden de mogelijkheden voor het laten uitvoeren van een extern onderzoek naar dyscalculie met ouders besproken. Een eventuele dyscalculieverklaring is geldig voor de hele verdere schoolcarrière van de leerling. Bij deze verklaring geeft de externe onderzoeker aan welke faciliteiten en begeleiding de leerling nodig heeft.

Deze verklaring kan in principe alleen worden afgegeven voor leerlingen vanaf klas 4 (groep 6) en met voldoende intelligentie. Bij jonge kinderen wordt tot aan eind klas 3 (groep 5) alleen een ERWD-indicatie afgegeven.

Stappenplan protocol ERWD

Niveau	Signalering	Diagnostiek	Begeleiding
Niveau groen			
Leerling ontwikkelt zich gemiddeld of goed en functioneert in de grote groep. Resultaat: +: krijgt verrijkingsstof 0/-: naar niv. 'geel'	De leerkracht observeert de leerlingen volgens aanwijzingen in de methode.	De leerkracht analyseert de resultaten op de methode gebonden toetsen en het LVS en stelt een groepsplan op.	De begeleiding vindt plaats volgens aanwijzingen in de methode Volglijn (vanaf januari 2017 de Leerlijnmodule in ParnasSys) of "De wereld in getallen" en wordt beschreven in het groepsplan- basisgroep. Bij te weinig vorderingen gaat de leerling naar niveau geel.
Niveau geel			

<p>De leerling ervaart geringe rekenwiskunde-problemen op deelgebied en.</p> <p>Resultaat: +: naar niv. 'groen' 0/-: naar niv. 'oranje'</p>	<p>De leerkracht observeert dagelijks op specifieke onderdelen, houdt de vorderingen op toetsen en LVS bij en analyseert de resultaten.</p>	<p>De leerkracht analyseert de resultaten, observeert het aanpakgedrag van de leerling en stelt specifieke onderwijsbehoeften vast.</p>	<p>Leerling krijgt extra begeleiding in de instructiegroep van het groepsplan. Bij te weinig of geen vorderingen gaat de leerling naar niveau oranje.</p>
Niveau oranje			
<p>De leerling ervaart ernstige rekenwiskunde-problemen op enkele of alle deelgebieden.</p> <p>Resultaat: +: naar niv. 'geel' 0/-: naar niv. 'rood'</p>	<p>De leerkracht observeert dagelijks op specifieke onderdelen, houdt de vorderingen op toetsen en LVS bij en analyseert de resultaten.</p>	<p>Leerkracht en de remedial teacher begeleider voeren in overleg extra diagnostiek uit. Dit kan middels een kindgesprek en extra toets(en) De resultaten worden geanalyseerd en besproken. Daarna zijn er 2 mogelijkheden: R.t. (Max 2 periodes) of rw onderzoek (PPO) + r.t.. + r.t.</p>	<p>De leerstof en de instructie worden afgestemd op de onderwijsbehoeften van de individuele leerling. Bij te weinig vorderingen wordt de leerling aangemeld voor externe ondersteuning. De leerkracht en r.t.-er voeren de begeleiding uit in overleg met de extern deskundige. (Rekenonderzoek PPO)</p>
Niveau rood			
<p>De problemen zijn ernstig en hardnekkig.</p> <p>Resultaat: +: naar niv. 'oranje' 0/-: voortzetting hulp, eigen leerlijn, uitvoeren adviezen externe expertise.</p>	<p>Advies vanuit school: extern onderzoek De leerkracht, de intern begeleider en de extern betrokkenen verzamelen informatie over de leerling en leveren dit aan t.b.v het onderzoek naar eventuele dyscalculie.</p>	<p>De externe onderzoeker voert een onderzoek uit en geeft de school adviezen hoe te handelen. School stelt OPP op waarin deze adviezen zijn opgenomen.</p>	<p>De leerkracht voert de begeleiding uit. De leerstof en de instructie worden afgestemd op de onderwijsbehoeften van de individuele leerling. Indien nodig wordt deze begeleiding ondersteund door een externe expert in nauw overleg met de school.</p>

\ Omschrijving van de fasen in onderwijsbehoeften bij het leren rekenen

.....

(Concept) Formulier rekenproblemen

Naam: Groep:		Leerkracht: Datum:	
Gegevens die van belang zijn (IQ, scheiding, enz.)			
Interventie tot nu toe			
Wat willen we onderzoeken			
Diagnostisch gesprek leerling			
Automatiseringsopdrachten: Tempotoets van DLE?		Onderdeel 1+. gemaakt en ft: DLE 2-. gemaakt en ft: DLE 3X gemaakt en ft: DLE 4: . gemaakt en ft. DLE 5 +/-/X/: gemaakt en ft DLE Totaal DLE (niveau groep) Hij heeft een achterstand van DLE.	
Analyse (tempo) toets			
Werkwijze/ probleem onderzoek:		Handig tellen chronologisch tellen. Splitsen Optellen met verschillende getallen Klok kijken Tafels Dartbord. Punten optellen	
Analyse DLE test			
Conclusie			

3. Pestprotocol Rudolf Steinerschool Rotterdam

Op onze school wordt relatief weinig gepest. Toch komt pesten ook bij ons op school voor. In dit document is onze visie op pesten verwoord en staat beschreven wat de stappen zijn wanneer er sprake lijkt te zijn van pesten.

Definitie van pesten

Er is sprake van pesten wanneer een kind herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander die specifiek op hem/haar gericht zijn. Je kunt hierbij denken aan fysieke acties, verbale acties, psychologische acties of via moderne media. Vaak is de macht hierbij ongelijk verdeeld.

Plagen of pesten

Het lijkt een grijs gebied: wat is nu plagen en wat pesten? Toch zijn de richtlijnen hiervoor redelijk duidelijk. De duidelijkste richtlijn is dat plagen in het zicht van een leerkracht gebeurt en pesten achter de rug van leerkrachten. Zoals gezegd is pesten structureel op één persoon gericht. Plagen daarentegen gebeurt minder stiekem. Ook is plagen over het algemeen beter verdraagbaar voor beide partijen en gaat het plaaggedrag veel minder ver dan pestgedrag. Vrienden onderling kunnen uitstekend plagen omdat ze elkaar (en elkaars grenzen) goed kennen.

Preventie

In een goed klassen- en schoolklimaat wordt de kans op pesten verminderd. Met behulp van de Kanjertraining doet de school aan preventie:

1. De Kanjerafspraken:

- a. we zijn te vertrouwen
- b. we helpen elkaar
- c. niemand speelt de baas
- d. niemand lacht uit
- e. niemand doet zielig

2. Denk goed over jezelf en de ander.

3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.

4. Denk oplossingsgericht.

5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.

6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.

6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.

6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.

7. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Signaleren van pesten

Met preventie kan niet altijd worden voorkomen dat pesten zich voordoet. Omdat pesten iets is dat voor leerkrachten vaak niet goed zichtbaar is, is het belangrijk dat de leerkracht en de ouders goed met elkaar samenwerken om ervoor te zorgen dat de sfeer in de klas goed blijft. Dit kan door de leerkracht op de hoogte te stellen indien een kind zich gepest voelt. Hiervoor is het van cruciaal belang dat kinderen hun zorgen leren delen met iemand die zij vertrouwen, zoals hun moeder, vader, leerkracht of medeleerling. Wanneer er sprake is van pesterijen, dan is het belangrijk dat kinderen dat vertellen aan hun ouders en leerkracht. Het melden van een pestincident wordt nooit gezien als 'klikken'.

Naast het melden van pesterijen door leerlingen of ouders, is de school bezig met het invoeren van een digitaal sociaal volgsysteem, het Kanjervolg- en adviessysteem. Leraren vullen dit in van klas 1 t/m 6. Leerlingen vullen hiervoor vanaf klas 5 en 6 twee keer per jaar een vragenlijst. Op deze manier krijgt de school beter zicht op of kinderen zich eenzaam of gepest voelen, daar bang voor zijn, of juist aangeven zelf te pesten.

Melden versus klikken

Onder klikken verstaan wij: het niet noodzakelijk komen melden van 'wangedrag' van een ander kind met de bedoeling om zich ermee te bemoeien of dat specifieke kind op zijn kop te laten krijgen.

In geval van gevaar, geweld, vernieling of diefstal hebben alle leerlingen de plicht dit te melden. Dit wordt niet als klikken gezien! Hierbij moet door het gezag worden ingegrepen om de sfeer en veiligheid op school goed te houden.

Alle partijen verantwoordelijk

De Kanjertraining gaat er vanuit dat vrijwel alle kinderen het verlangen hebben een goed mens te willen zijn en in het kader daarvan niet de bedoeling hebben om een ander kind iets 'aan te doen' of te pesten. Toch gaat het wel eens mis. De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Op school gaan wij er van uit dat bij pesten alle betrokkenen verantwoordelijkheid dragen: de pester, de gepeste en de 'rest van de klas'. Dit betekent dat de pester bewust moet worden gemaakt van de gevolgen van zijn gedrag, waardoor dit in de meeste gevallen zal stoppen. De gepeste moet worden geholpen in het niet oproepen van pestgedrag en leren hoe daarop te reageren. Wanneer het in zijn/haar kracht komt te staan door het pestgedrag te weren, zal het competentiegevoel van het kind vergroot worden en daarmee iets geleerd hebben waar het zijn leven lang iets aan heeft. Een andere, zeer belangrijke factor is de omgeving, de 'rest van de klas'. Pesten vindt alleen plaats als er kinderen zijn die dit 'leuk vinden', stimuleren of zich in elk geval niet distantieëren van het pestgedrag. De pester zal snel geneigd zijn te stoppen als zijn omgeving het gedrag afkeurt. Kinderen moet zich bewust worden van al deze 'rollen' en hoe daar op de juiste manier mee om te gaan. Vandaar dat dit in de lessen burgerschap aan de orde komt.

Onkunde/onwil

Wanneer een kind zich 'vergist' en pestgedrag vertoont, dan zal het zijn vergissing recht moeten zetten en proberen niet te vervallen in dezelfde fout. We gaan uit van de behoefte van vrijwel alle mensen om 'het goede' te willen doen. Daardoor zal hoogstwaarschijnlijk het gedrag beteren.

Indien dit niet het geval is, onderscheiden we twee aspecten van elkaar: onkunde en onwil. Is er sprake van onkunde dan krijgt een kind gelegenheid om te leren en het goed te maken. Hier zitten uiteraard grenzen aan. Als het gedrag te vaak en te hevig over de schreef gaat, zal

het protocol grensoverschrijdend gedrag in werking worden gesteld. Hierin gaat een kind een traject om gedrag te beteren in samenspraak met de leerkracht, ouders, IB en evt. directie. Meestal leidt dit tot verbetering. Indien dit niet het geval is, wordt het protocol verder gevolgd met in het meest extreme geval schorsing of verwijdering.

Is er sprake van onwil, dus het kind geeft aan bewust de bedoeling tot pestgedrag te hebben, dan vindt een gesprek met het kind, leerkracht, ouders en directie plaats. Het kind wordt toegang tot de eigen klas ontzegd tot het gesprek gevoerd is. Wanneer ouders de bedoeling van hun kind niet steunen, is er ruimte voor een plan tot verbetering. Na opstellen van dit plan, waarmee het betreffende kind instemt, krijgt het weer toegang tot de klas. Dit moet dan wel binnen gestelde tijd tot verbetering leiden. Steunen de ouders de verkeerde bedoeling van hun kind wel, dan zal de school aangeven geen perspectief te zien in verdere samenwerking.

In de praktijk komt deze situatie zeer zelden voor. Het is echter in groot belang dat deze grenzen gesteld worden, in het belang van de schoolveiligheid voor iedereen met goede wil.

Samenvatting van stappen bij vermoedelijk pestgedrag

1) Wanneer u vermoedt dat uw kind gepest wordt, is het van belang om goed uit te zoeken wat er precies gebeurt, hoe vaak het gebeurt en wat de rol (het gedrag) van uw kind is.

2) Indien het van aanhoudende aard is en dus al een tijdje aan de gang (=een kenmerk dat het om pesten gaat) maak dan direct een afspraak met de leerkracht. Ouders en leerkrachten hebben samen de verantwoordelijkheid om een goede en veilige klassensfeer te bewaken. Leerkrachten en ouders hebben hierin elkaars hulp nodig.

3) De leerkracht gaat bij een melding of andere signalen uitzoeken wat er precies aan de hand is. Als er sprake blijkt van pestgedrag, onderneemt de leerkracht actie: De pester zal bewust gemaakt worden van de gevolgen en met de ouders wordt doorgesproken hoe het kind daarbij geholpen kan worden. Het gepeste kind wordt geholpen om pesten te leren voorkomen en dit wordt met diens ouders besproken. De 'rest van de klas' wordt op zijn verantwoordelijkheden gewezen. De leerkracht volgt nauwlettend hoe dit zich ontwikkelt. In de meeste gevallen zal dit tot verbetering leiden.

4) Verbeterd de situatie niet, dan is er sprake van extreem gedrag/ te grote zorgvraag van de pester. In dit geval wordt het traject 'onkunde/onwil' (zie hierboven) ingezet, met in het uiterste geval de schorsings- en verwijderingsprocedure.

Bijlage: Nadere toelichting Kanjertraining

Uitwerking Kanjerafspraken:

1) We zijn te vertrouwen

Als je zorgt dat je te vertrouwen bent dan gaan leerlingen graag met je om. Tevens krijg je van leerkrachten meer vrijheid, want die weten dat het waarschijnlijk toch goed zal aflopen. Dit leidt uiteindelijk tot meer zelfstandigheid.

2) We helpen elkaar

Met behulpzaam zijn wordt enerzijds het praktische helpen bedoeld. Anderzijds wordt er gedoeld op het helpen om anderen zo goed mogelijk tot hun recht te laten komen (bijv. Het niet aanmoedigen van ongewenst gedrag bij anderen).

3) Niemand speelt de baas

Leerlingen zijn ten opzichte van elkaar niet de baas. Dat betekent dat er niet over anderen bepaald wordt. Daaronder valt ook het gebruiken van armen en benen t.o.v. elkaar, het straffen van een medeleerling.

De leerkracht is op school 'de baas/het gezag' en de ouders zijn dat thuis.

4) Niemand lacht uit of geeft benzine aan slecht gedrag

Naast het uitlachen van anderen valt hieronder ook het negatief aanmoedigen van andere leerlingen om iets te doen dat niet mag, andermans negatief gedrag verergeren en klikken.

5) Niemand doet zielig

Niemand doet zielig, of niemand blijft zielig. Hiermee wordt niet bedoeld dat kinderen geen pijn of verdriet mogen hebben. Iemand die pijn heeft of verdrietig is, vertoont ander gedrag dan iemand die zielig 'doet'. Dit uit zich vaak in plotseling heel opzichtig afzonderen, soms overdreven boos, anderen uitlokken om naar hun toe te komen en toe te geven, klikken/ overdreven focussen op (gedrag van) anderen, of voor elk wissewasje naar een leerkracht gaan. De bedoeling is dat leerlingen in hun kracht staan en met elkaar leren praten als iets hen niet lekker zit. Uiteraard zijn leerkrachten er om te helpen als kinderen er niet uit komen. Leerlingen moeten het dan wel willen oplossen.

De verschillende 'rollen' in geval van pesterijen

De Kanjertraining onderscheidt vier soorten groepsgedrag van elkaar, symbolisch weergegeven met petjes in de kleuren: wit, zwart, rood en geel.

Ons doel is een sfeer van 'vertrouwen' te creëren.. Bij een sfeer van vertrouwen, worden de Kanjerafspraken toegepast. Deze zijn voor kinderen eenvoudig te begrijpen en omvatten vrijwel elke soort gedrag. Het petjesverhaal gaat over kwaliteiten van kinderen, waarbij vertrouwen de basis is. Iedereen bezit deze in meer of mindere mate. Ga maar na bij jezelf na. Wanneer het vertrouwen echter wegvalt, en er geen goede sociale sfeer hangt, krijg je een straatcultuur, en veranderen de kwaliteiten in onacceptabel gedrag.

Vertrouwen (met autoriteit/gezag)	Wantrouwen (autoriteit/gezag valt weg of is minder aanwezig)
Witte pet: te vertrouwen. Behulpzaam. Durft kwetsbaar te zijn en tegelijk stevig in de eigen schoenen staand. Hoeft niet met anderen mee te lopen. Eigen opvatting. Iedereen mag er zijn: jij en ik. Ik ben baas over mezelf en mijn eigen gedrag.	Witte pet: te vertrouwen. Behulpzaam. Durft kwetsbaar te zijn en tegelijk stevig in de eigen schoenen staand. Hoeft niet met anderen mee te lopen. Eigen opvatting. Iedereen mag er zijn: jij en ik. Ik ben baas over mezelf en mijn eigen gedrag. <i>Ik ben +, jij bent +.</i>
Zwart-witte pet: te vertrouwen, stevig figuur met leiderskwaliteiten.	Zwarte pet: speelt de baas, bepaalt, luistert niet of slecht, pest. <i>Ik ben +, jij bent -.</i>
	Rode pet: lacht uit, maakt overal een grap van, moedigt wangedrag zwarte pet aan.

<p>Rood-witte pet: te vertrouwen, personen met humor en vaak scherp sociaal inzicht.</p> <p>Geel-witte pet: te vertrouwen, bescheiden en rustig.</p>	<p>Loopt mee met zwarte pet, maar laat hem vallen wanneer zwarte pet door autoriteit aangesproken wordt. <i>Ik ben –, jij bent –.</i></p> <p>Gele pet: trekt terug. Zondert (soms opzichtig) af. <i>Ik ben –, jij bent +.</i></p>
--	---

Wit is het ‘gewenste’ soort groepsgedrag, omdat het uitgaat van een goed zelfgevoel en een goed gevoel over anderen. Kinderen met veel ‘wit’ gedrag hebben over het algemeen het beste zelfbeeld en kennen het minste angst. Als wit combineert met andere kleuren (bijv. Rood-wit) dan is er ook niets aan de hand, zolang er duidelijke autoriteit aanwezig is. Deze kinderen zijn sneller vatbaar voor ongewenst gedrag wanneer de autoriteit weg valt. Het gebruik van de Kanjertraining stimuleert het ‘witte gedrag’ zodat kinderen een goed gevoel krijgen over zichzelf en hun omgeving. Uiteraard betekent dit niet dat er geen humor, leiderschap of bescheidenheid mag zijn. De kracht zit in de matiging en ‘niet té’ worden. Als het ‘té’ wordt, dan krijgen we de sfeer van wantrouwen, de straatcultuur waar het recht van de sterkste geldt.

De leerkracht kan zijn taal en strengheid afstemmen op het gedrag van een leerling. Vertoont een kind zwarte-petgedrag (niet luisteren), dan zal een leraar sneller in straattaal reageren, omdat het kind dit dan makkelijker herkent en eerder oppakt. Dat betekent kort, helder, commanderend. Roept het gedrag van een kind veel vertrouwen op, dan zal de toon van de leerkracht vriendelijker en gelijkwaardiger zijn.

Autoriteit/straatcultuur

In het kader van deze visie op groepsgedrag, valt of staat een prettige sfeer dus bij autoriteit (in de klas de leerkracht) en erkenning daarvan. Als dit aanwezig is, is er geen reden voor wangedrag. De leerkracht waarborgt hiermee immers een veilige sfeer waarin voor iedereen plek is.

Een straatcultuur is anders. Hier is geen vanzelfsprekende veiligheid. Daar moet je dus zelf voor je veiligheid zorgen. In een straatcultuur geldt het recht van de sterkste. Zo nodig domineer je anderen, loop je mee of trek je je terug (conform het ‘petjesgedrag’ bij wantrouwen).

Op school is autoriteit en dus een cultuur waarin sprake is van wederzijds respect; jij mag er zijn en ik ook.

Uitspreken van een conflict

Conflicten komen overal wel eens voor. Wanneer kinderen het conflict willen oplossen dan is dit meestal snel gebeurd. In bepaalde gevallen kunnen kinderen dit onder toezicht oog van een leerkracht zelf doen. In andere gevallen is leiding van een leerkracht nodig om iets uit te spreken. Uitgangspunt is: een oplossing zoeken die beide partijen recht doet. Indien nodig zoekt de leerkracht met alle betrokkenen uit wat er precies aan de hand is. Er wordt ook rekening gehouden met de rol van de omgeving (evt. aanmoedigend of uitdagend gedrag). Bij herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag wordt het vertrouwen in het gedrag van een leerling (tijdelijk) verminderd. Dit kan betekenen dat een leerling onder verscherpt toezicht

komt te staan en minder vrije bewegingsruimte krijgt. Uiteraard kan dit vertrouwen en dus de vrijheid bij positief (gewenst) gedrag weer groeien. Bij ernstigere gevallen worden evt. verdere (bovenstaande) maatregelen getroffen.

4. Protocol (hoog)begaafdheid

Rudolf Steinerschool
Krimpen aan den IJssel

Oktober 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Doelgroep
3. Signalering
4. Aanpak (compacten en verrijken)
5. Overzicht materialen
6. Verdiepingsgroep

Inleiding

Op de Rudolf Steinerschool in Krimpen aan den IJssel willen wij voor elk kind een passend aanbod verzorgen. In het klassen aanbod vindt er gelaagdheid plaats d.w.z. er wordt gewerkt in drie clusters. Het instructiegevoelig, instructieafhankelijk cluster en het cluster met leerlingen die meer aankunnen en meer uitdaging behoeven. Binnen dit laatst genoemde cluster kunnen (hoog) begaafden leerlingen zitten. Dit betekent dus ook aandacht voor de leerlingen die meer aankunnen. In dit document is onze visie en ons beleid te vinden ten aanzien van (hoog)begaafde leerlingen.

Doelgroep

Allereerst is het belangrijk te bepalen wat onze doelgroep is. Welke kinderen zijn (hoog)begaafd? Wat wordt hieronder verstaan?

In de literatuur wordt er een verschil gemaakt tussen begaafde kinderen en hoogbegaafde kinderen (Drent & van Gerven, 2012¹). Onder hoogbegaafde kinderen worden kinderen verstaan met een IQ van 130 of hoger. Dit gaat samen met een aantal leer- en persoonlijkheidseigenschappen.

Leereigenschappen:

- Snel van begrip
- Inzicht / verbanden kunnen leggen
- Hoog leertempo
- Brede interesse
- Goed geheugen
- Probleemoplossend vermogen

Persoonlijkheidseigenschappen op het gebied van:

- Prestatiemotivatie
- Werk- en leerstrategieën
- Sociaal functioneren
- Zelfbeeld
- Perfectionisme
- Didactische niveau
- School- en taakbeleving van de leerling

Bij kleuters wordt er nog niet gesproken over hoogbegaafde kinderen, in de literatuur wordt er gesproken over kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Wat is de doelgroep van het beleid op de Rudolf Steinerschool?

Dit protocol is bedoeld voor kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong, begaafde kinderen en hoogbegaafde kinderen. Wij willen dat een zo groot mogelijke groep kan profiteren van ons beleid.

Hoe bepalen wij of een leerling onder de doelgroep valt?

We kijken naar 3 aspecten:

- Leer- en persoonlijkheidseigenschappen
- Toetsresultaten

¹ Sylvia Drent, Eleonoor van Gerven, *Passend onderwijs voor begaafde leerlingen*, Van Gorcum 2012

- Quickscan begaafdheid

Dit zijn geen harde eisen, de resultaten van een (hoog)begaafde leerlingen hoeven niet persé hoog te zijn. Hier zijn wij alert op, door breed te kijken naar het gehele kind.

Signalering

Er wordt 1x per jaar, in oktober, gebruikt gemaakt van de Quickscan begaafdheid².

De leerkrachten van klas 2,1, en de oudste kleuters vanaf 5 jaar vullen dit signaleringsinstrument in om (hoog)begaafde leerlingen te kunnen signaleren.

- Op grond van hun observaties en bevindingen vullen de leerkrachten de Quick scan voor leerlingen in. .
- Ouders vullen vervolgens het oudergedeelte in en in gesprek wordt deze screening.....
- Op grond van deze screening en de overige middelen, toetsing en observatie wordt vervolgcities vastgelegd.
- Dit kan bestaan uit compacten en verrijken binnen de vakgebieden.
- Hoe ouder een leerling wordt en de basisvaardigheden worden beheerst hoe meer er gekeken gaat worden naar ander verrijkingsmateriaal zoals werkstukken, andere taal (zie materialen.
- Vanaf klas 4 gaat de leerling meer inzicht in zichzelf en zijn talenten krijgen. Vanaf dat moment kunnen de overige delen leervoorkeuren, denkprofiel en expressiestijlen ingevuld worden, zodat de leerling meer inzicht in zichzelf krijgt en de leerstof daarop afgestemd kan worden.
- Er is geregeld aandacht voor scholing omtrent begaafdheid. Bijvoorbeeld op het gebied van: kenmerken van (hoog)begaafdheid, zodat leerkrachten ook steeds beter worden in het signaleren. Mocht er twijfel zijn over een leerling, kan IQ onderzoek worden ingezet.

² <http://www.hoogbegaafdheid-in-zicht.nl/quickscan>

Aanpak (compacten en verrijken)

Na de signalering is de volgende stap aangebroken: welke aanpak is wenselijk voor deze leerling? Hoe zorg ik ervoor dat ik voorzie in de onderwijsbehoefte van deze leerling?

Stappenplan:

- Leerling is gesignaleerd & wordt besproken tijdens de leerlingbespreking met de intern begeleider
- Het didactisch niveau van de leerling wordt bepaald, als het wenselijk is wordt er door getoetst om het niveau te bepalen
- Scoort de leerling op methodegebonden toetsen 95% goed en op de CITO toetsen een I-score, dan moet er geschrapt worden in de basisstof (compacten). Deze leerling beheerst de basisstof al
- Om te bepalen hoeveel basisstof er geschrapt kan worden, worden de methodegebonden toetsen vooraf afgenomen en wordt er in overleg met de intern begeleider bepaald hoeveel er geschrapt kan worden (schrappen kan variëren van 25%, 50% tot 75%)
- Het is belangrijk dat de leerling wel een klein deel (25%) blijft inoefenen van de basisstof, om te voorkomen dat er hiaten ontstaan
- De tijd die de leerling over heeft na het compacten, kan de leerling besteden aan verrijkingsstof
- In overleg met IB, leerkracht, HB specialist en kind, wordt bepaald welke verrijkingsstof wordt ingezet en wat passend is voor de leerling. Zie overzicht materialen hoofdstuk vijf.
- Een kindgesprek is een belangrijk onderdeel van het proces, zodat de leerling betrokken is en eigenaar wordt van zijn/haar leerproces

De kleuters met een vermoeden van een ontwikkelingsvoorsprong worden met de intern begeleider c.q. HB deskundige besproken. Er wordt gekeken welke activiteiten passend zijn voor deze leerling en mogelijk zijn binnen het cluster en de klas.

Blijkt uit onderzoek dat een leerling een discrepant profiel heeft, kan, indien nodig een beroep worden gedaan op extra ondersteuning.

Overzicht materialen

Kleuters:

- ❖ Ontwikkelingsmateriaal: bijv. spiegelen van de kralenplank
- ❖ Stempelen
- ❖ Uitspelen van verhalen en/of navertellen
- ❖ Spel laten leiden
- ❖ Taken/klussen geven (verantwoordelijkheid)
- ❖ Opdrachtenkaartjes Roos (Begeleidingsdienst Vrije Scholen)

Klas 1 – 6

- ❖ Opdrachtenkaartjes Roos (Begeleidingsdienst Vrije Scholen)
- ❖ Eigen gemaakte opdrachten, minwerkstuk, poster, eigen projecten
- ❖ Informatieve boeken
- ❖ Plustaak taal/lezen/rekenen
- ❖ Rekestijger/rekenpanda
- ❖ Wizsmart
- ❖ Stenvert taalmeesters / leesbegrip
- ❖ Nieuwsbegrip hoger niveau
- ❖ Taalpuzzels
- ❖ Spaans
- ❖ Acadin

Dit materiaal wordt bij de kleuters vooral ingezet tijdens het vrije spel en in de middagklas van de oudste kleuters. Bij de klassen 1-6 wordt het materiaal ingezet tijdens de oefeningen, in de periodes en tijdens de verdiepingsgroep.

Het lijkt wenselijk om een teamlid tot coördinator begaafdheid te laten ontwikkelen. Zij kan kennis delen, en actief betrokken zijn bij de signalering en begeleiding.

Verdiepingsgroep

Protocol Verdiepingsgroep.

vragen hierbij: afgelopen jaar schooljaar hebben we niet met deze groep gewerkt. Wat willen we als team:

1. Gaan we hier budget voor vrij maken? Ten koste van wat?
2. Of vragen we de BVS ons te trainen om HB leerlingen (onderdeel van de cluster 3 leerlingen) in de klas te ondersteunen met daarbij een opfriscursus HB voor ons als team

Bedoeling van deze groep:

Het aanbieden van opdrachten die spannend, uitdagend en prikkelend zijn voor leerlingen uit klas 3, 4, 5 en 6 als verrijking van de normale leerstof. In de lessen is niet per se de uitkomst van een opdracht het doel, maar de manier waarop de leerling een oplossing probeert te vinden.

De lesstof heeft niet als voornaamste doel het overdragen van feitenkennis. Kennis verzamelen doen deze leerlingen immers uit zichzelf vaak al zoveel. Het is daarom voor hen belangrijker met die kennis te leren omgaan en hun denkvermogen op een vruchtbare manier te leren gebruiken.

Toelatingscriteria:

1. d.m.v. observatie van de leerkracht is gebleken dat de leerling veel interesse toont voor de leerstof. De leerling stelt inhoudelijke vragen en/of voegt relevantie opmerkingen toe aan de uitleg van de leerkracht.
2. de resultaten van de leerling zijn bovengemiddeld; CITO I of II scores
-of
3. de leerling heeft geen hoge scores bijv. als gevolg van dyslexie maar valt op door zijn/haar brede interesse (zie 1)
4. de leerling is in staat om zelfstandig, of in tweetallen of een groepje, door te werken aan een opdracht. Zijn/haar werkhouding is goed.

Doelstellingen:

Cognitief uitdagen:

- *leren samenwerken*
- *metacognitieve vaardigheden*
- *creativiteit/vindingrijkheid stimuleren*
- *enthousiasmeren.*

-

Materiaal:

- Het tijdschrift Vooruit: lessen voor hoogbegaafde kinderen.
- Atlas, woordenboeken, plattegronden, enz computer(kennisnet)
- Acadin.

Aldus vastgesteld oktober 2009

Voorstel verdiepingsgroep schooljaar 2020-2021

We zijn gestart met het werken met het didactisch groepsoverzicht voor alle klassen. In het kader daarvan, wil ik graag zowel kleuters als de onderbouw verbinden aan het stuk van verdieping.

Kleuters

Het is belangrijk om kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong vanaf (het begin van) de kleuterklas al in beeld te hebben. Vaak gebeurt het dat deze kinderen zich gaan aanpassen aan de norm van de kleuterklas.

Er is een verschil tussen kinderen die vroeg aangesproken worden in het denken en kinderen met snelle hersens (mogelijk HB). Zij hebben vaak wel dezelfde ontwikkelingsvraag (thuiskomen in je fysieke lijf, bewustwording waar ze staan t.o.v. de ander) als kinderen voor wie dat niet geldt, maar de manier waarop ze zich ontwikkelen daartoe is anders en vraagt dus ook een andere aanpak.

Onderbouw

Het woord 'verdiepingsgroep' wekt in mijn ogen het idee op, evenals het woord 'plusklas', dat het een bepaalde status geeft wanneer je in deze groep zit. Mijn voorstel is om de naam te veranderen in '*ploeterklas/-groep*', aangezien het voor de kinderen die in deze groep komen de bedoeling is dat ze vaardigheden gaan leren aan de hand van uitdagende opdrachten/projecten. Zij moeten leren leren, tegen grenzen aan te lopen en hiermee om leren gaan. De aangeboden projecten en opdrachten dienen dus als middel om te werken aan de doelen die de leerkracht voor het kind voor ogen heeft. De klassenleerkracht geeft dus aan welke kinderen er in aanmerking komen en met welk doel.

Algemene doelen voor deze klas (kunnen) zijn:

- Leren leren (leren omgaan met weerstand en doorzetten)
- Leren samenwerken
- Enthousiasmeren
- Creativiteit/vindingrijkheid stimuleren
- Cognitief uitdagen
- Zelfstandig werken/plannen
- Executieve functies

Mijn idee is om de opgegeven kinderen te clusteren, waarbij er uiteindelijk een groep van klas 1 t/m 3 komt en een groep van klas 4 t/m 6. Dit ivm werkbaarheid voor mezelf, maar ook om kinderen te laten samenwerken met ontwikkelingsgelijken.

Acties + werkwijze

- In het kader van het didactisch groepsoverzicht en zicht op ontwikkeling, wil ik bij de kleuters gaan observeren naar kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong. In Prinsenland heb ik dit inmiddels ook al gedaan. Graag hoor ik ook van kleuter collega's wat hun bevindingen zijn ten opzichte van deze kinderen en wil ik hierover De leerkrachten uit de groepen waarmee ik ga starten, geven bij mij aan om welke

kinderen het gaat en met welk doel ze het kind in de verdiepingsgroep willen. In tegenstelling tot hierboven ga ik voor nu de kinderen van klas 2, 3 en 4 bij elkaar zetten. Vanaf 22-09-2020 ga ik met deze groep werken op dinsdag van 11:00 – 12:30 uur. in gesprek gaan. Deze observaties ga ik doen op dinsdagochtend van 9:00 – 10:00 uur. Nagesprekken doen we op afstemming.

- Ik ga starten met kinderen die vorig schooljaar aangemeld zijn voor de verdiepingsgroep vanuit klas 2, 3 en 4. Het project dat ik ga doen is 'De wintermarkt'. Dit zal een project zijn, dat echt uitgevoerd gaat worden, waardoor het betekenisvol wordt, er een deadline is en er bepaalde eisen aan gesteld worden. Bij dit project is het de bedoeling dat er (ipv de herfstmarkt) een markt wordt georganiseerd door de kinderen van deze groep voor de kinderen van de school. Deze markt zal in januari plaatsvinden.

Begeleiding van de leerkrachten van klas 3 met maken van periodeonderwijs met daarin verdiepingsopdrachten. Ik ga met Angela en Sanne kijken hoe er meer verdieping aangebracht kan worden in het periodeonderwijs met behulp van meervoudige intelligentie in combinatie met de taxonomie van Bloom.

Verdiepingsgroep/beleid (Hoog)begaafdheid 2020-2021

Doelen:

- Vergroten van het draagvlak mbt HB
- Kennis binnen de organisatie
- Opzetten van beleid

Opbouw schooljaar 2020-2021:

Tijdspad	Acties
November - zomervakantie	Regelmatig informatie op de vergadering: <ul style="list-style-type: none"> - Boekentips en praktisch
Januari - zomervakantie	Begeleiding van kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong in de klas (beginnend bij Irene).
November - zomervakantie	<p>Kinderen die meer uitdaging nodig hebben, omdat zij snel klaar zijn met het werk in de klas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - krijgen (in overleg met de eigen leerkracht) werk voor in de eigen klas. Dit zal gaan om verdiepend werk van iig ongeveer 1 uur per week. Instructies, (kritisch) nakijken en evalueren doe ik in de verdiepingsgroep. - werken met enkele klassen, volgens onderstaand rooster (afhankelijk van behoeften): <p>dinsdagochtend:</p> <p>9:00 – 9:30 uur: klas 1</p> <p>9:30 – 10:00 uur: kleuters</p> <p>10: 00 – 10:30 uur: klas 2</p>

	<p>10:45 – 11:15 uur: klas 3 11:15 – 11:45 uur: klas 4 11:45 – 12:15 uur: klas 5/6</p> <p>NB: klas 3 en 4 kunnen samengevoegd worden ivm weinig aantal jongens in klas 4.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concrete materialen/invulling: Werken met Acadin en/of (eigen) projecten waarbij gewerkt wordt aan metacognitie* - Wekelijks 30 minuten (afhankelijk van behoefte leerkrachten/team) - Evaluatie voor de meivakantie
Tot meivakantie	<p>Onderzoeken en bepalen van een passende signaleringslijst voor HB (schoolbreed van kleuters- klas 6) in het kader van beleid. Hiertoe: proefabonnement Sidi PO en Surplus. Wie wil dit uitproberen en bevindingen delen? Evaluatie voor de meivakantie.</p>
November - meivakantie	<p>Proefabonnement Accadin (10 weken) https://www.acadin.nl/ + Evaluatie voor de meivakantie</p>
Meivakantie	<p>Tussenevaluatie + eventueel aanpassing van het plan</p>

*Metacognitie betreft de kennis en vaardigheden om het eigen denken, handelen en leren te organiseren, te sturen en te controleren. Het gaat om vaardigheden voor taakoriëntatie, doelen stellen, systematisch werken, jezelf monitoren tijdens de uitvoering, evalueren en reflecteren.

TOETSAFSPRAKEN voor niet-methoden gebonden toetsen 2020-2021 groeidocument dd. Nov. 20

- Voor de niet-methoden gebonden toetsen wordt Cito gebruikt met uitzondering van de sociaal-emotioneel ontwikkeling. Hiervoor wordt KANVAS Kanjertraining gehanteerd. Alle klassen gebruiken CITO versie 3.0.
- De kleuters hanteren observatie instrumenten. Fonemisch bewustzijn worden door de leerkrachten in november afgenomen en aan het eind van het schooljaar bij de onvoldoende gescoorde onderdelen.
- De toetsen worden afgenomen volgens de beschrijving in de handleiding en de normen worden volgens de handleiding gehanteerd.
Om het diagnostisch beeld meer heldere te krijgen, kan er bij de DMT door worden getoetst tot er 5 fouten zijn gemaakt door de leerling. Voor het resultaat moet je gewoon de norm volgens de handleiding blijven hanteren. (zie ook dyslexie protocol)
- De leerkracht is de spin in het web in het hele toets gebeuren. Zij bepaalt welke toetsen, doet de afname, registreert en analyseert op groep- en individueel niveau. Zij kan daadwerkelijke ondersteuning krijgen. Dit schooljaar door RT . Ingeval van een klassen assistent kan deze een taak krijgen in het invoeren van de toetsen in Parnassys. Op een PV in de maand na afname worden de schoolresultaten en analyse gedeeld..
- Welke toets wordt er afgenomen? Hanteer het groepsnummer van de reguliere basisschool. (v.b. toets afname januari klas 2 wordt M4).

- **Afname DMT:**

Voordat de toetsen voor woord lezen (DMT) worden afgenomen wordt eerst twee weken het tempo lezen geoefend.

- Klas 1 wordt in principe eind van het schooljaar afgenomen(juni).

De leerkrachten nemen zelf de DMT af . Dit vindt zoveel mogelijk buiten de klas plaats of aparte plek (niet frontaal) in de klas om leereffect tegen te gaan

Wil je extra DMT afnemen b.v. in november, dan maak je gebruik van de aparte versie.

- Indien leerlingen laag scoren op de DMT, wordt de AVI afgenomen. Voor de afname van deze toetsen kan er een beroep gedaan worden op RT.
- Cito Begrijpend lezen wordt vanaf klas 3 afgenomen. Begrijpend lezen 3.0 toets wordt 2 x per jaar afgenomen, itt de oude begrijpend leestoets.
- Voor dyslexie kinderen wordt deze toets voorgelezen (al dan niet digitaal).

Voor hoogbegaafde kinderen kan afname 1 op 1 plaats vinden (op advies van BVS) Dit i.v.m. multiple-choice. .

• **Cito Spelling 3.0. Alleen M3 heeft werkboekjes .**

- **Herfstsignalering klas 1 en 2** (zie ook **dyslexie protocol**: de lees- en spellingtoetsen worden afgenomen in de 3e en 4e week na de herfstvakantie door de leerkracht zelf. . Op RT kan een beroep gedaan worden. De leerlingen die extra begeleiding op lezen/ spellen krijgen door RT, worden na de periode van extra ondersteuning getoetst (zie protocol dyslexie voor de vrije scholen)
- Tutorlezen start na de herfstvakantie, de kinderen worden ingedeeld door de taalcoördinator.

Leerrijpheid/ leervoorwaardenonderzoek : Bij oudste kleuters wordt door leerkrachten geobserveerd of zij hieraan voldoen. Hierbij wordt het formulier vroege kenmerken van dyslexie bij kleuters(of opvallende taalontwikkeling) en de volgljst sociaal-emotioneel functioneren (BVS) gebruikt. Ook wordt het fonemisch bewustzijn onderzoek afgenomen. Bij twijfel kan de RT-er in januari/februari nog een aanvullend onderzoek doen op leesvoorwaarden. (zie Protocol Dyslexie voor vrije scholen).

Ook de rekenvoorwaarden kan de RT er onderzoeken.

- **Adaptief toetsen of toetsen op maat**: Leerlingen die op de toets het halfjaar ervoor een V score hebben behaald (zie v.b dus E3: V) wordt een toets op maat afgenomen. Dit wordt gedaan, indien een de toets op niveau te moeilijk en frustrerend werkt voor de leerling en het diagnostisch meerwaarde heeft. Voor de vaardigheid score maakt het niet uit welke toets er wordt afgenomen.
- Indien bij rekenen een adaptieve toets wordt afgenomen, vindt dit **VOORAF** plaats, zodat deze leerlingen, bij voldoende score (III), ook mee kunnen doen met de daaropvolgende toets. Dit schooljaar kan de RT-er vooraf de R&W toets afnemen.
- Voor het bestellen van de Cito toetsen bepaalt de Leerkracht op grond van de voorgaande toetsing(in het v.b. E3)en hierboven genoemde overwegingen welke leerling hiervoor in aanmerking komt en welke toets moet worden afgenomen en geeft dit door aan IB.
- De RT leerlingen komen hiervoor zeker in aanmerking en zijn bij RT, Agnes bekend.
- Twee weken voor de toetsweken is bekend welke leerlingen welke adaptieve toets maken en door wie afgenomen. De RT-er en leerkracht bespreken dit onderling.
- Bij spelling kan NA de groepsafname de toets op maat worden afgenomen. Bij (in het v.b. M4) score V kan de toets van het halfjaar ervoor (E3) afgenomen. Dit wordt gedaan als het diagnostisch meerwaarde heeft. Probeer zoveel mogelijk de leerlingen te clusteren (klas overstijgend) en in een keer af te nemen
- **De CITO versie 3.0** beschikt over “tussentoetsen”. B.v. midden klas 2 beschikt ook over E3/M4 M4/E4. N.a.v. een pilot 17/18 in klas 2/3 is lijkt dat digitaal toets afnemen in klas 2 en 3 een negatieve invloed heeft, omdat de leerlingen niet gewend zijn.
- **Registreren van de Cito toetsen**. Deze worden in Parnassys geregistreerd volgens afspraken. Hoe adaptieve toetsen invoeren? Adaptieve toetsen worden vaak individueel ingevoerd. In

Parnassys zie je op invoerscherm “meetellen inspectie” Staat standaard op “Nee”. Op reguliere toets momenten, dus midden (M) en eind (E) moet dit op “Ja” gezet worden. Zodoende krijg je een correct groepsniveau. Bij overzichten zie dan*

- Een week na het einde van de toetsweek zijn alle toetsen ingevoerd in Parnassys. Op basis hiervan wordt een schoolanalyse uitgevoerd, welke wordt gedeeld met het team om vervolgens naar het bestuur te gaan.
- Kanvas Kanjertraining wordt 1x per jaar afgenomen, halverwege, en wordt klaargezet voor alle leerlingen van klas 1 -6. Klaargezet worden Sociogram, leerling vragenlijst en sociale veiligheid.

Voor elke leerling is er een inlogcode beschikbaar, die gereed staat op Kanvas.

Sociogram wordt door klas 5,6 gemaakt. De overige groepen facultatief.

Sociale veiligheid wordt verplicht ingevuld door leerlingen van groep 5,6 . Dit is een verplichting vanuit de inspectie in kader van veiligheidsbeleid en wordt automatisch doorgestuurd. Overige klassen facultatief

Leerkracht vragenlijst wordt ingevuld door alle leerlingen van klas 1-6.

De *leerkrachtvragenlijst* schijnt automatisch beschikbaar te zijn.

- HB Quick-scan: eerste afname bij herfstsignalering in november

Bij 5 jarige kleuters wordt de Quickscan afgenomen ter ondersteuning van eigen signalering, evenals klas 1 en 2. Bij de overige, hogere klassen, indien nodig

Bij het toetsen in kader van dyslexie wordt het dyslexieprotocol van de BVS gehanteerd.

SCHOOLONDERDERSTEUNINGSTEAM (SOT)

Inleiding:

Vanuit de overheid hebben we de opdracht Passend onderwijs te realiseren. Daarbij merk ik op de problematiek steeds complexer wordt. Twee jaar geleden werd er regelmatig een SOT bijeen geroepen om in ieder geval twee verplichte handtekeningen van externen te hebben om een aanvraag bij het Samenwerkingsverband (SWV) voor betaalde extra ondersteuning of indicatie voor S(B)O te kunnen realiseren. vorig jaar zijn de financiën anders geregeld en kunnen we zelf bepalen waar de gelden naar toe gaan.

SOT spreekt mij aan, omdat er vanuit verschillende disciplines, kennisgebieden naar de hulpvraag c.q. ondersteuningsbehoeften van een leerling wordt gekeken en eventueel achterliggende factoren, bevorderende en belemmerende factoren en in gezamenlijkheid tot een aanpak te komen. Zeker als dit structureel wordt opgenomen in onze integrale (leerlingzorg) jaar kalender kan een SOT verrijkend en preventief werken.

Doel:

Met een disciplinair team vanuit bevorderende /belemmerende factoren een adequate aanpak op de onderwijs-/ ondersteuningsbehoeften van een leerling wordt geformuleerd , waarbij de school en gezinsomgeving wordt meegenomen om in gezamenlijkheid deze aanpak te realiseren.

Welke leerlingen komen in aanmerking voor een SOT:

een leerling die niet meegaat in de stroom van de klas en de leerresultaten achter blijven en waarbij reeds verschillende aanpakken zijn gerealiseerd (nog verfijnen).

Leden:

Vaste leden; Intern begeleider, leerkracht, BPO (van SWV), Schoolmaatschappelijk Werk en natuurlijk ouders Op termijn kunnen ouders en/of leerling hier ook bij betrokken worden. Facultatief: Remedial Teacher, jeugdverpleegkundige/ -arts, en anderen b.v orthopedagoog, leerplichtambtenaar.

De rol van voorzitter wordt vervuld door IB en notulist door RT..

Aanmelden voor een overleg met SOT

- klassenleerkracht vraagt via IB tijdens een van de besprekingen aan
- Leerkracht levert gegevens aan, in ieder geval bevorderende/belemmerende factoren en onderwijsbehoeften met daarbij relevante gegevens voor de leden van het SOT: leerresultaten tot nog toe gerealiseerde aanpak, individueel handelingsplan (IHP), "Persoonlijkheid kenmerken" volgens Pedagogisch Kompas

Verloop;

- leerkracht introduceert en formuleert de hulpvraag van hemzelf en de behoeften van de leerling
- bevorderende en belemmerende factoren aanscherpen, behoeften van leerling formuleren
- zijn de behoeften voldoende duidelijk om met een hypothese te kunnen werken of is er meer nodig b.v. observatie, onderzoek etc.

- Wat is er nodig op school en thuis om aan de behoeften van deze leerling te voldoen. Welke aanpak gaan we, op grond van hypothese, formuleren en vervolgens in gezamenlijkheid aan werken? Is dit binnen deze situatie haalbaar? Kunnen school en ouders hier mee werken?
- afspraken maken en vervolgoverleg plannen.

Concreet:

-5 x per jaar organiseren we een dagdeel waarbij er gedurende 30 minuten een leerling besproken wordt om sneller adequaat antwoord te geven op de hulpvragen om met elkaar handvatten te formuleren voor leerling, leerkracht en ouders om daar vervolgens afspraken over te maken. Indien nodig kunnen er extra besprekingen gepland worden.

Organisatie;

de lb er draagt zorg voor opstellen van het rooster, logistiek de organisatie van de SOT besprekingen. Zij nodigt betrokkenen uit en deelt ook het doel van deze SOT bespreking. Zij draagt zorg voor een goed verloop van de bespreking en voor de verspreiding van de schriftelijke weerslag van de bespreking. Deze wordt gedeeld met alle betrokkenen. Op school wordt deze notulen opgeslagen in de map van de leerling in Parnassys.

Nodig;

wat voor vaardigheden hebben we nodig?

Ontwikkelpunten/bespreekpunten:

hoe en wanneer gaan we Pedagogisch Kompas, hierin verwerken?

hoe betrekken we de (oudere) leerling hierin?

hoe leggen we de aanpak vast en volgen we de ontwikkeling van de leerling gedurende de gekozen aanpak? IHP of onderdeel van GP, leerling map, logboek?

Is een deelnemer met een antroposofische achtergrond niet aan te bevelen?

Kindbespreking, is sinds kort nieuw leven ingeblazen, mijn voorstel meenemen in deze cyclus.

Dwarsverband: op de studiedag van mei 19 hebben we gesproken over het didactisch groepsoverzicht. De materialen die we ontvangen hebben, kunnen ons helpen om tijdens het SOT de diepte in te gaan.

SOT (bijgesteld) april 2020 MB

Beste ouders of verzorgers,

We hebben u uitgenodigd om bij een SchoolOndersteuningsTeam (=SOT) bespreking van uw kind aanwezig te zijn.

Waarom een SOT bespreking?

Wij werken vanuit onze kernwaarden: eerbied, ontwikkeling en verbinding. Onze visie is dat ouders, school en andere betrokkenen vanuit dezelfde uitgangspunten handelen, zodat uw kind

zich optimaal verder ontwikkelt. Als de ontwikkeling van een kind stagneert willen we onderzoeken hoe we gezamenlijk deze ontwikkeling kunnen stimuleren.

We kijken vanuit de bevorderende factoren (talenten) en belemmerende factoren wat uw kind nodig heeft (onderwijs- en ondersteuningsbehoeften) om het onderwijs goed te volgen.

Hoe ziet een SOT bespreking er uit?

Wij gaan in gesprek met u en andere betrokkenen, die vanuit hun expertise mee kunnen denken. Zo komen we tot acties om uw kind het beste te helpen.

Indien gewenst maken we een vervolgspraak. U ontvangt een verslag van de bespreking, waarin we u zullen vragen of u zich kan vinden in de verslaggeving.

Wie nemen er deel aan een SOT bespreking?

Jullie als ouders, de leerkracht, de intern begeleider van de school, de begeleider Passend Onderwijs, intern begeleider in opleiding (tevens notulist), jeugdmaatschappelijk werk (Krimpenwijzer), indien gewenst remedial teacher, jeugdverpleegkundige of een leerplichtambtenaar.

Ook kunnen we anderen uitnodigen b.v externe begeleiders om het beeld van uw kind duidelijk te krijgen en/of de aanpak af te stemmen. Dit gaat altijd in overleg met u.

Hoe organiseren wij een SOT bespreking?

De besprekingen vinden op school plaats en leggen we aan het begin van het schooljaar vast, meestal op maandagmiddag. De planning is leidend, zodat alle betrokkenen het rooster al ruim van te voren kunnen vastleggen.

Voor u als ouder of verzorger geldt dit rooster ook. Wij zijn ons bewust dat dit voor u lastig plannen kan zijn.

Data voor schooljaar 2020-2021:

maandag; 12 oktober, 23 november, 15 februari, 29 maart, 31 mei.

Heeft u vragen dan kunt u altijd mailen naar Margreet Boshoven
ib.krimpen@rudolfseinerschool.nl.

Met vriendelijke groet,

Margreet Boshoven

6. SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

Op het moment van schrijven is het profiel wat op de website staat van kracht.

In het voorjaar 2021 wordt deze bijgesteld om per augustus 2021 beschikbaar te zijn.